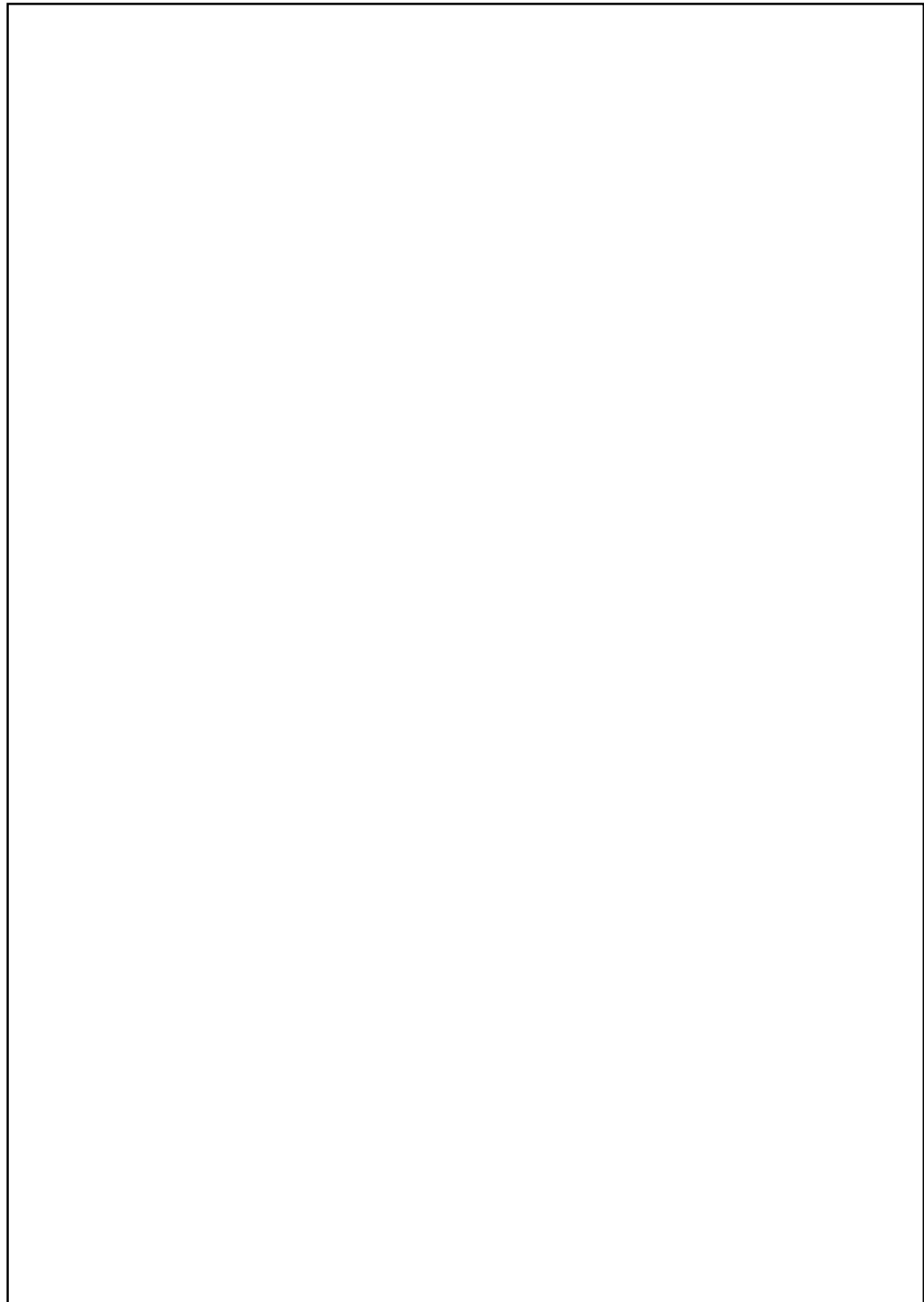
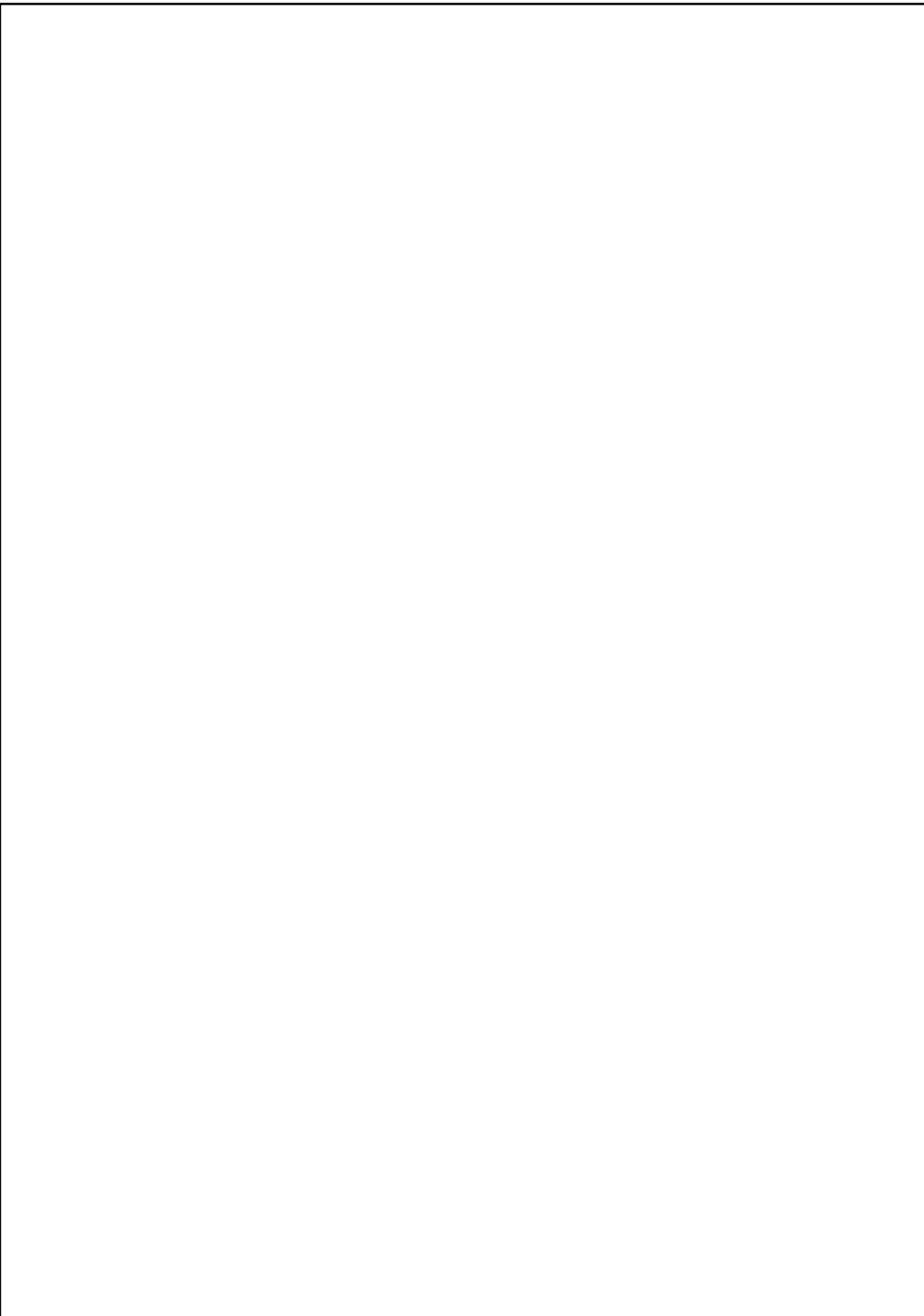


*Дзмітрый  
Дубоўскі*

**Урыўкі  
з дзённіка  
палітнелегала**





Крепчай, братское общество!

*Разные правительства, те же репрессии, та же безнаказанность, та же борьба!*

*Весна-лето 2014*

Урыўкі з дзённіка палітнелегала — гісторыя падзей, якія вымусілі анархіста Дзмітрыя Дубоўскага пакінуць Беларусь. У сваім апаведзе пра палітэміграцыю ён спыняецца на практычных парадах і разважаннях адносна свайго эмігранцкага жыцця ў Расіі. Дзмітрый пакінуў Беларусь восенню 2010, у разгар масавых рэпрэсій у дачыненні анархістаў і іншых сацыяльных актывістаў, асцерагаючыся за сваю волю. Дзіма быў разам з Ігарам Аліневічам, калі таго выкралі з Масквы невядомыя. У яго атрымалася схвацца і надалей знікнуць з радараў беларускіх сілавікоў. Дубоўскага завочна звінавацілі ў суўдзеле ў атацы на апорны пункт міліцыі ў г. Салігорску, атацы на казіно Шангры-Ла і ІЧУ па вул. Акрэсціна.

Анархіст быў затрыманы ў Беларусі ноччу з 28 на 29 кастрычніка побач з украінскай мяжой разам са сваімі паплечнікамі Сяргеем Раманавым, Ігарам Аліневічам і Дзмітрыям Рэзановічам. Іх абвінавачваюць у тэрарызме і незаконным трыманні зброі за напады на камітэт судэкспертыз і пракуратуру ў Салігорску і падпал будынка ДАІ ў Мозыры. Зараз Дзіма ўрымліваецца ў СІЗА КДБ у Мінску.

*Галоўнаштамт, а/с 8, г. Мінск, 220050*

*Дубоўскаму Дзмітрыю Мікалаевічу<sup>1</sup>*

---

<sup>1</sup> Праверыць актуальны адрас можна на сайце АЧК-Беларусь [www.abc-belarus.org](http://www.abc-belarus.org)

мации из своей новой отработанной в эмиграции биографии. Если менты слишком настырные, защищайтесь тем положением, что свободный гражданин не обязан носить при себе документы, а должен их хранить бережно, бережно — значит, хранить где-нибудь дома. Я, к примеру, даже на родине, прогуливаясь по улицам родного города отродясь не носил с собой паспорт. Так и большинство россиян берут документ только по необходимости, пойти в банк или какое-нибудь официальное учреждение. Это ваше право, которым не стоит пренебрегать, свободный человек должен сопротивляться официозу, который укрепляет тиранию. Думающий народ это прекрасно осознаёт и старается поступать более вольно, чем позволено властями. Кстати, рекомендую всем тем, кто стремится к освобождению, тренировать в себе эти способности пользоваться вольными положениями, если таких положений в государстве не существует — создавайте их сами, вокруг себя и всего общества. Индефицируйте себя как народ, как одно целое и рациональное! Выступайте против господства одних над другими и подчинения одних другими.

С ношением документов разобрались. Дальше напомним о том, что всякие попытки со стороны ментов вас задержать должны мотивироваться ими. В противном случае действия ментов будут являться произволом. Здесь разговор с ними должен быть коротким, «выписываем» им словесно своё негодование и развернувшись, уходим. Если менты начинают преследование, можно привлечь внимание прохожих (об этом, кстати, написано в одном из пособий для активистов от коллектива АЧК), многие из прохожих могут проявить к вам солидарность и остепенить волчьих порывы ментов. На случай, если это тоже не сработает, придётся обращаться в бегство.

На этом, пожалуй и всё, предугадать все ситуации сложно, и чем сильнее будут кризисы системы, тем труднее будет нам существовать в её рамках. Единственный выход обезопасить себя — это социальная революция! Будь сильным, народ!

не сработает, вы можете попробовать откупиться. Менты охотно принимают дань в виде денежных купюр. Но предлагать деньги сразу не советую, есть всегда возможность разговором заставить ментов от вас отстать. Опять же, всё зависит от ситуации и от степени вашей провинности перед лицом режимного законодательства. Сейчас я рассматриваю те ситуации, где к вам просто-напросто применяется произвол, который вы можете самостоятельно обезличить и взять преимущество на свою сторону.

Многих людей с детства учили тому, что милиция — это начальник на улице и её хозяин. Если милиционер вас просит пройти с ними, то это нужно выполнять. Но мы-то знаем всю их подноготную и проходили другие уроки жизни. Мы чётко уяснили, что порядочных ментов в беспорядочном правительстве отродясь не было. Если такие и бывали, то они увольнялись из органов. Ладно, давайте вернёмся к сути.

Ещё раз возвращаюсь к внутреннему состоянию, на котором необходимо делать акцент. У революционера, в отличие от заморенных государством обывателей, должны быть стальные нервы (читайте мои прошлые записи, где я пишу о мотивации и революционной самоидентичности). Спутник анархиста по жизни — это его уверенность в том, что правда за нами и, конечно же, непреклонность в выбранном пути. С таким подходом легко избавиться от нервозности, вызванной вашим нелегальным положением.

*Мы организаторы будущего свободного общества, мы вольные и дисциплинированные в нравственном вопросе люди. Преграждающие нам путь пособники государственной власти и капитала не могут нам указывать. Потому что рвущийся из клетки человек неудержим в своём предприятии и его тяга к свободе сильнее всех тюрем.*

Итак, если мент (полицай) будет иметь неосторожность привязаться к вам с проверкой документов и требовать отчитаться перед ним, кто вы есть, преподнесите им только часть инфор-

# Год в бегах: Откровения беларусского анархиста

*Посвящается всем революционным соратникам, преданным друзьям, дорогим и заботливым родителям, любимому и дорогому человеку, всем смелым и сильным людям, кто не принимает мерзостные шаблоны и не прогибается под гнѐтом этой системы и многим другим, кто заслуживает народного уважения.*

Я долго сомневался, стоит ли публиковать данный текст в открытом доступе, и нужно ли это вообще. Однако происходящие события, связанные с моим преследованием, и предшествующие подобному стечению обстоятельств репрессии со стороны государства не дают мне покоя. Как-никак, когда я оказался под влиянием политических гегемонов, коими являются силовые ведомства и представители судебной власти, моя жизнь сильно изменилась. И вот, пользуясь случаем и возможностью высказаться, мне просто хочется поделиться собственными откровениями. Наблюдая за тем, как беларусское государство топчет мою судьбу, а также судьбы находящихся ныне за решёткой анархистов, я решил раздать нравственные и моральные долги перед своими друзьями, соратниками и родными в письменной форме. Ибо есть риск, что я не смогу в полной мере об этом рассказать в подходящей и дружеской обстановке. Ведь застенки госправосудия и законодательство, как показали судебные разбирательства по делу анархистов, не дают нам этих редких минут откровений с простыми людьми и не позволяют с достоинством выйти из положения оклеветанных и униженных. Не сочтите мой текст за какое-либо оправдание, я просто, как и любой другой уважающий себя человек, хочу аргументировать своё жизненное стремление и доверить его на суждение простого народа, а не судебной системы и прочих господ. Ниже я ссылаюсь на отрывки из своего дневника, который пишется с того дня, когда под прицелом спецслужб я был вынужден покинуть пределы Беларуси. Я не пытаюсь пробудить данным текстом тысячи сердец угнетённых людей, и воззвать их под знамя анархизма, я просто хочу отметить те моменты, которые пронизали мой внутренний мир и освободили меня от мистификаций и всякого вздора, заложенных властью в основу общества. Окончательные выводы пусть сделает каждый для себя сам.

вопрос стоит о том, как составить легенду, за которой сложно будет заподозрить за вами то, что вы хотите скрыть от недоброжелателей.

Советую раздобыть данные на какого-нибудь человека, подходящего вам по возрасту. Вам нужны его ФИО, прописка и дата рождения. Располагая реальными данными, вы сможете ими козырять в случае, когда вас завели в отдел полиции для установления личности в отсутствии документов. Когда начнут пробивать по базе, то в таком случае есть шанс, что легавые удостоверятся в том, что за личностью, которой вы прикрываетесь, ничего злостного не имеется. Но тут ваши шансы выкарабкаться 50 на 50. Если менты по фото заметят ваши внешние различия, то тут соответственно возникнут вопросы и вас могут оформить на сутки. Дальнейшее развитие событий несложно предугадать, тем не менее уцепиться у вас еще будет за что. Избежать суток вполне можно будет, если документ человека, которым вы прикрываетесь вам подвезут в отдел товарищи. Для этого нужна связь с таким человеком и договорённость о том, что в таких ситуациях он готов предоставить вам свой документ, зная о последствиях. Гарантии того, что такая схема позволит вам выбраться из отдела, конечно же, минимальны. Тем не менее я к такой схеме единожды прибегал. В моём случае получилось так, что мент, точивший зуб на меня, прибегнул к обычному шантажу и по долгу своей службы хотел просто самоутвердиться. Сымитировал пробивку по базе и причитал за то, что их в народе мусорами величают, общался на повышенных тонах, заявляя о том, что он крут и властен над моей дальнейшей судьбой. После ряда запугиваний и попыток взять с меня денег, которых у меня было всего-то двести российских рублей, он меня выпустил из отдела. Кажется, ему всего-навсего было важным морально известить меня и провести нравственный в его понимании урок.

Кстати о деньгах. В противном случае, когда есть сомнение в том, что схема с прикрытием данными на другого человека

*вам предстоит взаимодействовать.*

Как не крути, но образ жизни революционера (будь то на Родине или в другой стране), которого вы придерживаетесь, всегда вызывает ряд подозрений со стороны людей, живущих по обыденным стандартам. Анархист своими мыслями, поведением в разных случаях может вызывать подозрение к себе, или наоборот повышенный интерес со стороны окружающих его людей. Да и вообще, когда тебе приходится долгое время бывать в кругу определённых людей, в таком случае придётся объясняться каждой из сторон. Ибо в ходе знакомства и налаживания взаимоотношений все мы, как правило, любопытствуем на предмет того, какой человек перед нами и каковы его нравы. Раскрывать себя малознакомым и непроверенным людям политнелегалу ни в коём случае нельзя — на сегодняшний день это стало моим правилом номер один.

Человеческая натура в эпоху государственного строя серьёзно исковеркана и сходу не угадаешь, кто как настроен по жизни и чего от него ожидать. Альтруистские корни у современника сбрызнуты преобладающей вокруг нестабильностью и неуверенностью в завтрашнем дне, потаканиям интересам власть предержащих, автоматическим исполнением их безрассудной воли. При таком положении дел весьма сложно расположить к себе того или иного человека. Чтобы пробудить в ком-то солидарную нотку, необходимо время, которое вас вместе испытает и проверит...

Из всего вышесказанного следует правило, что нигде при посторонних и тем более в присутствии и даже по требованию ментов не стоит называть свои реальные имена и данные. В противном случае над вашей вольной жизнью нависнет ещё большая угроза, из которой выкарабкаться будет куда сложнее.

Чтобы предстать инкогнито, вам необходимо представляться здешним или на крайняк из области (можно и другого города), но рекомендую, если вы находитесь в России, то соответственно нужно выбирать российский город. Собственно, тут

Мы живём в таком мире, где наши стремления к достойной жизни, а также правдивые и мудрые решения беспощадно фильтруются и пресекаются господами у власти. Они спрессовывают все наши честные и благие стремления к свободе, любви, дружбе и прочим гуманным намерениям. Я сопротивляюсь этому прессу со стороны государства на протяжении всей своей сознательной жизни, пересекаю насаждённые властью границы, ибо не хочу утопать в зыби и бутафории, которую она порождает, не хочу добровольно присягать на службу этой алчной системе, выталкивающей из общества зачатки справедливости и добра. Моё движение против современной системы за последние шесть лет приобрело постоянство. Меня не устроило положение страдальца-конформиста, которое влакут мои родители и большая часть общества — увольте — посмотрелся и наелся вдоволь всего этого. Точно так же для меня презренен тот путь, по которому всякие ушлые и бессовестные люди вытаптывают себе меркантильные тропы ради собственного комфорта, престижа, закладывая фундамент для продолжения эпохи неравенства и вражды. Во мне нет смятения из-за этого, у меня просто есть желание раз и навсегда покончить с паразитической системой.

Я никогда не пытался строить свою жизнь за счёт других, таких же честных людей, это ниже моего достоинства. Толкаться и карабкаться по спинам — это удел слабых, а сильный всегда выставляет локти перед лицом воров и лжецов. Думаю, нет необходимости объясняться, кто здесь в роли воров, а кто в роли их заложников. Предписанная мера: «кому-то наказание, а кому-то благодать» — настолько ясна, что не требует пояснений, все мы, взрослые люди, это знаем. Сами ощущали, сами же друг друга к этому когда-то толкали. Я не искал и не ищу убежища в этой повседневности и не хочу себе наживать врагов в лице трудящегося народа, отбирая и захватывая комфорт, не хочу пренебрегать честностью ради этого — это подло и низко. Хватит, этим я занимался в годы своей юности, когда слепо внимал государственной пропаганде и строил свою жизнь согласно правилам государственного механизма.

Сейчас же я пользуюсь по мере необходимости придатками захваченной и искореженной властями действительности, ибо мне нужно как-то существовать. Я вступил на иную тропу контрповседневности и революционной борьбы. Единственный мой враг и соперник в борьбе за жизнь — это государство и те мелкобуржуазные придатки, которые шестерят под его началом (менты, армия, капиталисты, рабочие-карьеристы и прочие эгоисты).

Я никогда не критиковал и не таил злобы на тех людей, которые отдали частично свои судьбы властям и до сих пор не восстали против гнёта и неуважения с их стороны. Прекрасно понимаю страх этих людей. Те люди, с которыми я знаком — коллеги по работе, друзья, близкие и просто случайные собеседники, делившиеся со мной своими искренними мыслями о существующем порядке вещей, — заслуживают определённого уважения. Находясь рядом с такими людьми, в самом центре трудовой и житейской круговерти, во время суровых и напряжённых дней, мы никогда не забывали о солидарности и взаимоуважении. Несмотря на надсмотрщиков в лице владельцев предприятий и начальников, в трудовых коллективах, а также в студенческих аудиториях пульсирует определённое единение. Я благодарен всем тем людям, которые поддерживали и содействовали моей трудовой деятельности и учебному курсу. Сообща наш тягостный труд становился легче. Спасибо вам, друзья! Я до сих пор переживаю за ваши житейские проблемы, как и за свои собственные. Мы достойно трудились и в меру своих возможностей сопротивлялись сомнительным приказам и распоряжениям нашего начальства. Единственное, что нас разъединяло, — так это то, что, покидая производственные цеха, мы устремлялись к собственному укладу и образу жизни. Находясь по другую сторону, в отсутствии дружного коллектива, воля и сила хозяев жизни принуждала кого-то из нас мириться с их обманом и ложью. В то время как все рассеивались в городской суете и во мраке несправедливости, чтобы развеять собственную печаль и усталость от несостоятельности бытия, я набирался храбрости для противостояния наглости всяких

тяться.

Итак, что же важно для анархиста-нелегала и что его может выручить?! Во-первых, как уже неоднократно мною отмечалось, самое важное — это ваше внутреннее состояние, ваша готовность и убеждённость. Это чисто психологический момент, но по мне, убеждённость в правоте поддерживаемых вами идеалов вселяет в вас уверенность. Если человек уверен в себе, он скроет всякие переживания по поводу и без повода. Если у вас нет сомнений относительно вашего выбора, поступков и вы находите обоснование всему тому, что вы делаете с точки зрения нравственности, то вас вряд ли кто прошибёт. Даже лукашенковская пропагандистская система и его законы не способны будут обезличить вас :). Ладно, дальше углубляться здесь не будем.

Нам нужен рецепт, позволяющий оттолкнуть недоброжелателей в погону от вас или как это звучит на ментовской терминологии: сделать так, чтобы им не было в охотку вами заниматься (тащить в отдел и пробивать вас). Не забываем, что вы нелегал, документов у вас нет, и вы в розыске. Согласно этим обстоятельствам забудьте про своё настоящее имя и фамилию и то, откуда вы родом. Конспирация превыше всего!

К слову о конспирации. Думаю лишним не будет, если я приведу здесь свои размышления, правда это из другой, ещё не готовой публикации, но тем не менее вполне уместная подводка к заданной вначале текста теме. Ниже подчеркивается то, почему анархисту-нелегалу следует слагать легенду о себе и какую службу такая тактика может вам сослужить.

*...Трудовые и житейские отношения так же непредсказуемы, как и любые другие начинания. Можно только загадывать, чем могут обернуться ваши встречи и знакомства, какой оборот примут ваши социальные связи. Спокойная жизнь приходит к вам отнюдь не с получением заработка за работу или обретения крыши над головой. Залогом нормальной жизнедеятельности может стать укрепление содружества и единение с теми людьми, с которыми*



быть может нередких случаях, когда тебя (меня) затрагивает произвол. Если любой другой официально причисленный к государству человек может рассчитывать на привлечение внимания к своей проблеме и попытаться воспользоваться защитой правозащитных организаций или продумать ещё множество разных вариаций, то с моим же положением вариант «как себя защитить» фактически отпадает. Да и о слове защита говорить тут не приходится, тут всё заключено между таким определением, как спастись (найти укрытие) или быть арестованным, что равносильно попаданию в репрессивную воронку.

Здесь также стоит опустить мысли о солидарности между товарищами по движению, которая служит и является поддержкой, опорой для каждого из нас. Солидарность чаще всего проявляется, только тогда, когда ты уже попадёшь в беду, а не тогда, когда тебе её нужно избежать. Это зависит не от качества взаимоотношений между товарищами, тут дело в том, что товарищи не всегда могут оказаться рядом. И в этом случае коллективная задача — держаться вместе — сменяется на индивидуальную — не попадаться.

Придерживаться активистской культуры безопасности тут будет недостаточно, ситуацию разряжает ещё случай и обстоятельства, при которых она возникла. Борьба и выживание в системе, всё это опасно, сложно и рискованно как для коллектива, так и для индивида. К примеру, в одной ситуации меня выручали ноги, в другой — деньги, в третьей — смекалка, ну, а в четвёртой — умение уйти в сторонку. К слову, стоит заметить, что взятки менты в России берут охотно, это подмечаю тем, кто интересовался по этому поводу. Самому удалось таким образом выйти из одной неловкой ситуации. Я не стану подробно разбирать все те случаи, при которых легавые удосуживались меня хапнуть и как я избежал арестов, слишком опрометчиво будет, если я об этом напишу. Тем не менее, поделюсь выводами к которым я пришёл, рассуждая над теми ситуациями, при которых моя эмигрантская эпопея могла бы уже давно прекра-

подхалимов у власти и государству вне трудовых будней.

Чтобы развеяться, кто-то употреблял алкоголь, кто-то укладывался на диван и втыкался в набивший оскомину телевизор, кто-то молился богу и святыням, кто помоложе предавались развлечениям выходного дня. Это радостное бездумье, молитвы и спиртная анестезия трудового народа и студенчества впиталась и осела скверной пылью на сводах домов, городских улиц и деревенских посёлков. Помнится, я был точно такой же пылью на фундаменте государства, лояльным к его ужимкам и наступлениям. Употреблял алкоголь и деградировал в формациях господствующей системы. С переменным успехом мне удавалось ухватиться за мелкобуржуазный «гарнитур» в виде кабаков, баров, ночных клубов, но точно так же мне доводилось бывать и в гниющем отчуждении, переживающем горло и толкающем в состояние морального упадка. Да, я был в таком состоянии, из-за чего натворил немало глупостей, которые приносили моим родителям неприятные ощущения и ненужные переживания, думаю, окружающие также не были в восторге от моей беззаботной юности и мысленно ставили крест на моей судьбе. Что ж, я не осуждаю ваши мысли, вы делали правильные выводы. С течением времени мне довелось познакомиться с анархистской идеей, которая и стала в дальнейшем моим жизненным ориентиром, положившим основу моему дальнейшему росту и становлению.

\*\*\*

Помнится, ещё вчера в студенческом общежитии (училища №201 г. Любань, где мне довелось учиться) в кругу своих однокурсников, ещё не вступивших на тропу трудового и житейского драматизма, я не мог достаточно широко анализировать, какого общественного уклада будут наши жизни. Но даже несмотря на это, ряд сопутствующих картин повседневности стал моей отправной точкой в социальной борьбе. Моменты, на которые я закрывал глаза, впоследствии заставили меня начать жить — начать сопротивляться, изменять среду нашей жизни. Я не могу позабыть тех, кого государство, окутав своими мерз-

кими интригами, толкнуло на обочину повседневности и заставило поступиться взаимоуважением и солидарностью. Ещё не открыв и не прочитав даже строчки из трудов классиков анархизма, реальность, с которой я столкнулся на определённых этапах своей жизни, свидетельствовала и убеждала меня в том, что государство и власть — закамуфлированные палачи и убийцы народа, насилующие его волю и честь. Чего таить, наш быт подконтролен властям и капиталу, а мы рождены в эпоху зла. Общество приспосабливается к такому положению и тянет за собой поколение за поколением. Все это прекрасно понимают, однако многие люди закрывают глаза при каждом ударе судьбы и несправедливости, корни которых тянутся из осударственной системы.

Учебный курс и студенческий быт в Любанском училище, дворы и улицы периферии, как ни странно, везде с одними и теми же неприятными оттенками — самоубийства, наркомания, алкоголизм и т. п., послужили для меня моральным тренингом. Наблюдая, как большая часть людей, окружающих меня, втягивается в эту бескрайнюю, не знающую предела житейскую авантюру лжи и эгоизма, я стал мечтать изменить существующий порядок и посодействовать тем немногим, кому доводилось быть со мной рядом, отряхнуться от невежества и пойти по пути здравого смысла. Анархистская идея посодействовала ремиссии моего относительного спокойствия и безразличия, и я напрямик рванул на просторы справедливости и добра.

\*\*\*

Всю человеческую историю честных людей всегда старались лишить возможностей для реализации идеалов, противоречащих господству власти. И вот под натиском власти и я был оторван, отброшен от родного дома, семьи и близких. Но это не повод для того, чтобы сожалеть и сомневаться в выбранном мной пути. К таким поворотам в своей судьбе я был готов с самого начала. Тем не менее, в моей душе проступают моральные ссадины от всего произошедшего. Слишком подлыми оказа-

если сроки мотивированы законодательством, это не сглаживает и не скрывает весь производ, творимый государственными служащими.

Даже если не принимать во внимание предхоккейные зачистки, всё равно приходится констатировать дикость власти, причём на всех её уровнях (от законодательной до судебной). Думаю, не имеет смысла приводить эти примеры, которые всем и так известны и имеют огласку. Если о каком-то произволе кто-то ещё не знает, то обязательно узнает от соседей, коллег по работе или от иных возмущённых. Правду нельзя спрятать за стенами судов и колоний.

Все мы прекрасно понимаем, что подобная ситуация не возникает сама по себе, эта предсказуемая реакция властей на политически активную часть населения. Что характерно, так это то, что чем старше режим с его правителем по срокам собственного господства, тем репрессивнее государство. Нетрудно заметить, то столь открыто репрессии проводятся лишь к тем, кого знают спецслужбы и менты, действующие по разнарядке оных. Что касается остальной части населения, то репрессии и гнёт по отношению к ним несут скрытую форму, зачастую даже неосознаваемую гражданами того или иного государства. Впрочем, это всего лишь до определённой поры. Собственно, дальше по-тексту я перехожу к разбору скрытой формы репрессий и произвола.

Так сложилось, что моя житейско-бытовая практика в России существенно разнится с той, к которой я прибегал на Родине до тех самых событий 2010 года. Здесь и сейчас по государственным (федеральным, тут, впрочем, не важно) законам я нелегал, на данный момент даже не имеющий документов, удостоверяющих личность. Если с иронией к этому относиться, то про меня можно сказать, что я как бы сегмент, самовписавшийся в загнанное в границы государства под названием РФ общество. Здесь несложно вообразить, на что мне приходится рассчитывать и чего ожидать в тех редких, а для кого-то

*стают существовать, да они и не существовали вовсе, так, иллюзия да и только, остаётся только удушающий нас и действующий против нас закон. И лишь одним властью даёт право, тем, кому она доверяет, кто покладист и согласен с ней и её политикой. И у них есть право, вас (нас) несогласных и тех, кто оказался на вольных хлебах, связывать по рукам и ногам. Подходящей панацеи от всех бедствий и напастей, как правило, отыскать сложно, тем не менее есть ряд предупреждающих действий от того, чтобы чего-либо не случилось.*

Но, прежде чем поделиться советами и привести примеры из моих эмигрантских будней, взглянем на сложившуюся за последние годы ситуацию в синеокой Беларуси. Как-никак, края эти для меня родные и внимания ко многому происходящему там я уделяю не меньше прежнего.

Сегодня многим из нас Беларусь видится страной закрепившейся и узаконенной практики превентивных задержаний и арестов, подложных обвинений, необузданной жестокости и цинизма со стороны режима. Бесчестность и безнравственность правления Лукашенко уже неоднократно обострялась и, кажется, окончательно проявилась во время ЧМХ. Как всегда при создании атмосферы всеобщего ликования и радости в стране были задействованы и пущены в ход силовики, судебная система и прочие подвластные той или иной структуре пешки, одной из задач которых было репрессировать и запугивать на время проведения чемпионата всех смутьянов-анархистов. Скажем попросту, арестовывали молодых людей забавы ради.

Как оказалось, забавы президента стоили многим молодым людям от 17 до 25 суток ареста. Меня удивляли не столько фиктивные протоколы, ибо это стало в порядке вещей для Беларуси, а больше всего поразили сроки. На моей памяти ещё до 2010 года за административку давали не более 15 суток! Хотя с этой-то властью поменять статьи в УПК и КоАПе дело нехитрое, и массы этому не воспротивятся. В любом случае, даже

лись происки государственных слуг во время сыскных рейдов и операций прошлой осенью. Они безнравственно оценили наши жизни, всё потому, что их повседневная практика сводится к тому, чтобы грубо соскабливать, выдёргивать из социума и топить в тюрьмах всех неугодных государству элементов, тех, чьи жизненные ориентиры и стремления угрожают привилегиям правящей касты и государству в целом.

\*\*\*

Вдобавок к криминализации протестных акций анархистов под прицелом репрессивных органов оказались и наши межличностные отношения. Собственно, моя история вполне могла быть опробована на ком угодно. В конце сентября и с каждым новым днем, приближающим президентские выборы, у КГБ учащались антинародные и античеловеческие рефлексы. Не имеющие представлений о морали и совести, охранители государственных устоев совершили низкий и мерзкий поступок. Желая пересчитать и запугать всё активное население страны, они не досчитались моей персоны, после чего затеяли подлую и хитрую игру. В двадцатых числах сентября я получил письмо по электронной почте с почтового ящика дорогого и близкого моему сердцу человека, с которым я весьма благополучно строил личную жизнь до того момента, как власть оскалилась на сознательную и активную общественность, разрушив одним махом всё то, что мы выстраивали самостоятельно. Ничего не заподозрив, я ответил на данное сообщение, но, как оказалось, отправитель данного письма был представителем силовых структур.

Сотрудники КГБ завязали со мной тонкую игру на чувствах, которая велась из расчета того, что я предоставлю информацию о своём местоположении. После месяца такой переписки я ещё твёрже убедился в бесчеловечности структур, охраняющих государство, этот оплот эксплуатации и главного предвестника народных бед и страданий. Для привилегированной армии силовиков мы точно такие же рабы, как и для всего властного аппарата, подконтрольные рабы их воли. Они вольны вершить

полицейщину, заглядывать нам в души. Правдивость моих суждений я подкрепляю реальными фактами, имевшими место в момент следственно-оперативных действий силовиков в отношении меня. Данными действиями явилась переписка от имени близкого мне человека, давление на родственников и последующие психологические переходы, подкрепившие собой обоснованность моих выводов о природе власти как таковой и того, какое на самом деле наше положение внутри государства.

Я понимал, как тяжело приходится тем, кого в виду непредвиденных обстоятельств мне пришлось оставить наедине с бесчинствующими структурами, начавшими эту беспощадную тиранию против всех и вся. На протяжении месяца я адресовывал наполненные лестными и тёплыми словами письма уважаемому мною человеку, будучи уверенным, что их прочтёт именно этот человек, я не скупился на искренность своих строк. Но мои письма поддержки перехватывались неизвестными людьми. Им было всё равно, кто ты: старик, молодая девушка, или же заботливая мать, которая, несмотря на утомительные смены, проведённые на фабрике с мизерной зарплатой и спившегося не в самый подходящий момент отца, воспитала своих детей и, несмотря на всю тяжесть, создала домашний уют. Они плевать хотели на всё то, что ценно нам, людям нравственных и справедливых взглядов. Взглядов, редкость и отсутствие которых в обществе обуславливается наличием власти и капитала, репрессивных органов, отмечающих всякие предпосылки к подобным взглядам. Сожжённое имущество паразитов и воров спровоцировало этих безумцев на подлость по отношению ко всем нам и нашим семьям, а это и есть самое страшное и бесчеловечное преступление во всей этой истории, связанной с репрессиями против анархистов.

\*\*\*

В сентябре 2010 года мы были взяты под жёсткий контроль силовиками. Вседозволенность и минимум препятствий позволили государству морально надругаться над нашим правом

Прошло достаточно много времени с того дня, когда я последний раз писал о своих буднях в эмиграции, обещая продолжить эти повествования. Действительно, всё ещё остаются ряд неосвещённых моментов нелегального быта, о которых следовало бы рассказать. Тем не менее данный текст — это не продолжение начатых мною заметок. Это всего лишь дополнение ко всему тому, что было мной описано, или, проще говоря, в данном письме я дам ответ на один из тех вопросов по поводу моего нелегального пребывания, что задавали мне некогда товарищи.

Вопрос этот был касательно надоедливых и всеми нами горячо ненавистных и презираемых «ментов». А точнее, о причиняемых нам, анархистам, проблемах со стороны служителей закона и возможностях этому противостоять, будучи на нелегальном (читай, бесправном) положении. В общем, суть вопроса состоит в том, чтобы разобрать те самые тревожные (нестандартные) моменты, когда, к примеру, ни с того ни с сего на улице на вас обратили внимание «менты» (в России это полицейские, хотя их сущность и нутро везде одинаковы) и пытаются выяснить вашу личность, или вы пойманы за маломальскую в их понимании провинность (в нашем понимании, государственное неподчинение). Забегая вперёд, отмечу, что за все эти годы, что я прибываю в эмиграции, мне довелось не раз и не два иметь неосторожность столкнуться с блюстителями режимного порядка. К счастью, удалось выкарабкаться. Но ведь в будущем остаётся риск столкнуться с такими ситуациями.

*Пока власть и привилегии в руках полицейщины, никто из нас не застрахован от того, что на нашу вольную жизнь однажды посягнут ряженные в форму менты. В государстве всё функционирует против вольного человека, будь то правоохранительная система или судебная — не важно. Убедившиеся в этом понимают, что стоит только воронке закружиться, как на вас начинает рушиться ряд противоречивых общественной нравственности и порядку формулировок... и в этот самый момент наши права пере-*

# Будни ОТВАЖНЫХ: МЕНТЫ и народ

быть человеком. То, что в судебной системе называют оперативно-следственными мероприятиями, — на самом деле фикция. Всё то, что происходило, являло собой ярко выраженные политические козни режима, т. е. репрессии. Нас вывернули наизнанку, а наши семьи травили потоком дезинформации, которую после ещё и демонстрировали беларускому обществу через СМИ. Вся эта ложь, рождённая через несвязные предположки государственных идеологов, выставляющих всё в нужном им свете, через назойливых комитетчиков, думающих лишь установками тех, кто свыше, преследуют одну лишь цель — загнать людей в рамки одностороннего воспитания системой с её капиталистическими предубеждениями, экономической зависимостью и общественными предрассудками.

\*\*\*

После неудачной игры на чувствах КГБ приняло иную тактику. Дальше последовали письменные послания от сотрудников спецслужб, больше похожие на торги за возможность существовать в их государстве. Прошлой осенью через мою электронную почту проходили следующие установки от сотрудников спецслужб (тексты писем составлены некоторыми людьми на основе бесед с агентами спецслужб и переданы дословно):

— *Родителям звонили из КГБ. Просили, чтобы ты с ними связался, у них есть твоё фото на каком-то митинге, в толпе..., каких-то твоих друзей подозревают в поджогах в Минске, в России. Они говорят, что ты скрываешься с самым главным. Они тебя ни в чём не подозревают, они понимают, что ты испугался, и хотят помочь. Тебе надо с ними связаться в течение недели, а то они объявят тебя в розыск. Это всё серьёзно, и тут идёт речь не только о тебе. Они сказали, что не выпустят из страны твоих родных. Тебе надо хотя бы позвонить им. Они обещают, что даже штраф не дадут, просто ты не вовремя скрылся.*

— *Комитетчики объясняли всю ситуацию. Рассказали, чего хотят они, и какая на самом деле обстановка. Тебя обвиняют только по статье УК 339 ч.1. по Солигорску. Но, это пока!!! На тебя действительно пытаются повесить кучу всего, но не они, а твои*

*ДРУЖКИ! Ведь они думают, что ты уехал, и что всё можно на тебя свалить, а они-то здесь!!! Тебя, может быть, даже не искали бы, но все упоминают твою фамилию! И им действительно так проще! Допросили очень многих, но сидят только двое! Против тебя действительно только одно дело, хотя друзья на тебя вешают почти всё! Но нет против тебя доказательств! Сотрудники уверяют, что среди них есть умные и понимающие люди! Они действительно понимают, что ты просто пешка во всём этом! И кому-то это очень выгодно! У того, с кем ты уехал, здесь ничего не осталось! Его здесь ничего не держало! Тебя потянули с собой не просто так!!! Подумай над этим! Они говорят, что на тебя есть влияние, а может, и давление более старших и, поверь, хитрых людей. Тебе сейчас тяжело! Ты верил в этих людей и в своё дело!*

*Они просят: пока ты ещё не в розыске, ты должен появиться! И тебе действительно придётся ответить за свои поступки! Максимум, что тебе светит — это 1 год! Тебе могут дать и условно или даже штраф. Но это пока! Если всё-таки на тебя подадут в розыск, то тебя уже будут судить по ст. 339, но 3-й части. А это до 7 лет!!!! И как сказал сотрудник, потом всем нафиг будет нужна твоя явка с повинной, твои показания, ведь на поиск тебя будут потрачены деньги, и прокурор не сможет тебе дать меньше 7 лет. Как сказал он, всё бы было спокойно, они знали и о вашей благотворительности, и о каких-то мелких правонарушениях и т. д., но в этом году начались поджоги правительственных зданий, а ведь это международный скандал, и это всё серьёзно! И они хотят понять, кто же пустил этот сорняк! Кому это выгодно рушить судьбы таких, как ты! Ты можешь по своей юношеской глупости погубить свою жизнь! Если всё-таки решишься, позвони по номеру 8(017) 219 92 87. Это человек, который имеет собственное отношение к этому делу, который может тебе всё объяснить и ему ты можешь задать любые вопросы и выслушать! Если предлагают помощь, почему бы этим не воспользоваться! Как С. выразился, мы все пылинки, и там наверху потом проще всех посадить, чем разбираться во всём. Он говорил о какой-то группировке, к ней могут и тебя приписать, ведь то, что ты скрываешься, не идёт тебе на пользу, и эту группировку могут признать экстремист-*

Трэба сказаць, што гэты выпадак быў пакуль што адзіным у маёй эмігранцкай практыцы. Але ўрок запомніўся назаўжды. Магчымасць паўтарэння такіх вась непрыемнасцей з верагоднасцю, што вас «кінуць» на грошы, заўсёды застаецца. А пакуль што ўсё маё далейшае працаўладкаванне працякала добра.

*Лета 2013 года*

Я эміграваў з адной вар'яцкай дзяржавы ў другую. У першай маё жыццё набыло драматычны сцэнар, дакладней, гэтаму паспрыялі тыя заправілы дзяржаўнай палітыкі, якія падпяваюць прэзідэнту. У другім я знаходжуся фактычна ў бяспраўным становішчы, і, па сутнасці, у такой жа канфрантацыі з элітнай праслойкай і ўсякімі паразітычнымі элементамі гэтага раз'яднанага і атручанага аўтарытарнай сістэмай грамадства.

Супрацьстаяць класаваму ворагу пачынаеш толькі тады, калі ён дэманструе ўласную непрытомнасць і падмінае цябе як свабодную асобу пад свае нечалавечыя адносіны. Калі ты бачыш, што племя класавых ворагаў — гэта ўжо вялізны вулей, прыгон або як вам будзе заўгодна, цэнтралізаваны апарат, які складаецца з звар'яцелых на ўладзе і кіраванні аўтарытарных нягоднікаў, а таксама тых, хто жадае на іх ва ўсім быць падобным, калі яны награвасціліся на твае плечы і селі на спіны ўсяго народа, тады ты пачынаеш супраціўляцца ім! Калі ты не запраціўся гэтаму, значыць класавы вораг ператворыць цябе ў ахвяру, закладніка сістэмы, якая і прылашчыць можа, а можа задушыць турмамі або галечай. Ланцужны варожы механізм аўтаматычна размяркоўвае ахвяр (змірыўшыхся, несвядомых людзей) згодна з сацыяльнай пірамідай. Хто ўпадзе, а хто падыецца за кошт тых, хто паў, вось і ўся зладжанасць гэтай абрыдлай ўсім сістэмы. Убранне і фасад дзяржаўнай сістэмы ўжо даўно заплямлены крывёю і пакутамі тых, каго майстэрскі падмяла пад сябе дзяржаўна-капіталістычная сістэма. Гэта і ёсць дзяржаўны тэрор у сваім абліччы, тэрор, які пільнуе нас у любой з існуючых дзяржаў.

Карціна не з прыемных, але такое жыццё. Будаваць свабодны і справядлівы свет, несці яго ў сабе прыходзіцца ў паўпадпольных умовах, інакш вораг жжэрэ цябе. Так і тут, у эміграцыі, ворагі рознага рангу і ўзроўню пільнуюць імкнучуюся да свабоды асобу з мэтай далучыць яе да канфармісцкага ладу жыцця або давесці чалавека да недзеяздольнага ўзроўню, каб самім пазбегнуць уласнай згубы.

скай, а там пойдут другія статы, куды хуже, чым статыя за хуліганства!

— Сотрудники приходили на работу к родителям с видеокамерой. Задавали много вопросов: служил ли ты в армии, а почему нет, помогал ли ты матери, как она живёт на зарплату дворника, что говорят на её работе, в подъезде, что пишут в местных газетах... и кучу других вопросов, которые уже были заданы раньше, и ответов, на которые они уже знают. А про Игоря Олиневича, они сказали, что в России мало платят и он вернулся в Беларусь, его допросили и отпустили. Они просили у твоей матери, чтобы она дала интервью (она отказалась), хотели чтобы она сказала на камеру, что ты такой хороший и что на тебя есть влияние. Спрашивали, помогал ли ты матери деньгами, наверное думали, что у тебя есть какие-то доходы от политической деятельности.

— Статую поменяли, теперь уже 218. Ты идёшь по пяти статам. Тебя считают главным идейником. И якобы все пятеро, что сидят, говорят на тебя, то ты снимал, то ты подстрекал их, типа их адвокаты так посоветовали. Пока ты идёшь по ч. 2, а потом всё может перейти в -ю. Они просили донести до тебя, что тебе придется очень долго скрываться, и что ты не избежишь наказания. После суда они подадут в международный розыск, а там уже подключатся российские сотрудники, и это уже дело времени, любая остановка на улице, в метро, проверка регистрации, и скажут, что у них больше возможностей, и они без проблем могут вычислить, с какого компьютера ты общаешься, и в общем, конец один. Всё просят, чтобы ты приехал и дал показания, пока хуже не стало. Даже предлагали организовать тебе с ними встречу в Витебске. Говорили о том, что ты никогда не сможешь взять кредит, купить машину, квартиру, выехать за границу, и даже пойти в ЗАГС.

\*\*\*

Во всех этих письменных посланиях комитетчиков ко мне прослеживалось психологическое давление на мою личность и явная завышенная самоуверенность государственных сынов в их превосходстве над простым народом. В какой-то степени оно

так и есть, окутав и зажав в тиски анархистское и не только движение, они демонстрировали своё превосходство над нами. Издевательски подчёркивая, что наша борьба сведена к нулю и осквернена, а всех в их понимании наивных, неокрепших ещё революционеров и сопротивленцев поставят на место и приспособят наравне с остальным обществом к растительному существованию. Именно таким образом они сломали и завербовали доносчиков из нашей некогда сплочённой среды. Они хотели показать нас всем остальным слабыми и никчёмными, взять под контроль наш образ жизни и сферу деятельности, которые мы обосновали вне сферы влияния государства и его учреждений.

Назойливость КГБ продолжалась даже после похищения товарища, с которым мне пришлось эмигрировать из страны, они наивно пытались указать на то, что моя судьба predetermined, давили на выдуманную ими же обиду из-за всего произошедшего. В каждом послании КГБшников обливались грязью наши идеалы, оскорблялось всё то, что нас вдохновляло на борьбу. У меня сложилось впечатление, что всякие пешки из силовых структур, рассуждающие о пятой колонне и прозападных корнях анархистского движения, оказались заложниками стратегически однотипных, явно наигранных домыслов того, кому они присягнули на служение. Ибо пытаться убедить меня, вполне сознательного человека, не первый год бьющегося искренне и честно за свободу, в том, что я попал под влияние чьих-то корыстных целей и планов, некоего международного заговора, смежённого с терроризмом, и влить всю эту напыщенную чушь в уши моих родных и близких, могло свидетельствовать лишь о двух взаимосвязанных между собой вещах: о глупости силовиков, верных лишь твёрдому слову вождя, или же сознательного гипнотического следования стратегии государственной лжи, маскирующей истину в искусственных заблуждениях и влияющей на сознание общестственности. Они наивно полагали, что под психологическим прессом я буду вынужден согнуть спину. Однако предаваться той смиренной никчемности, против которой мы и восстали, в

расставіў усе кропкі ў нашым рашэнні не звязвацца больш з гэтай канторай. Апошняя размова па тэлефоне працякала ўжо з іншым чалавекам, які пайшоў у «абратку» і сцвярджаў аб тым, што пра даўгі Мікіты перад намі ён не ведае. Так і не атрымаўшы належны нам доўг па зарплате, раззлаваныя і азлобленыя ад такога павароту, мы ўтылізавалі тэлефон і сімку, па якіх мабілізоўваліся на працу і вялі перамовы з кіраўніцтвам. У галаве пракручваюся ўсім знаёмы выраз: «Зямля ж круглая, за вуглом сустрэнемся». Зрэшты, так яно і выйшла.

Мы выпадкова ўбачылі ў вагоне метро рэкламку са знаёмым нам нумарам. Вывучаючы налעпку, у вочы кінулася назва — «Ператварэнне Расеі». Мы пераглянуліся з Ігарам і ўсмінуліся: ага, вось дзе сабака залезла. Гэтая арганізацыя, якая нас наняла на працу, ужо даўно славіцца сумнеўнай рэпутацыяй. Аказваецца, што пра «кідалава» пад праваслаўнай шыльдай на ўсю моц пісалі ў Інтэрнэце, аднак інфармацыю на працадаўца мы сталі правяраць толькі тады, калі нас гэта непасрэдна ўсё закранула. Ды і як тут будзеш правяраць, калі нелегалу тэрмінова патрэбныя нейкія зачэпкі па працы. Дзялюся спасылкай<sup>1</sup>, дзе падрабязна апісваецца спецыфіка гэтай эксплуатацыйскай секты і распавядаецца пра людзей, запраўляючых там усімі справамі. Крыніца інфармацыі, вядома, таксама патрабуе жадаць лепшага, тым не менш хоць нейкае святло яны праліваюць.

Вось так мы страцілі працу і, так бы мовіць, нажылі сабе на чужыне першага класавага ворага, з якімі жывучы пры капіталістычнай і дзяржаўнай сістэме, непазбежна сутыкаешся. Гэта цалкам характэрна і прадказальна. Акрамя прыязных сувязей у эміграцыі (і не толькі) даводзіцца сустракацца з такога вольнага роду сегментацыямі дзяржаўнага ладу. Мяркую па ўласным досведзе і назіраннях, але, думаю, шмат хто гэта і сам выдатна разумее. Тым не менш, замацую свой тэзіс:

<sup>1</sup> [http://www.ansobor.ru/news.php?news\\_id=1309](http://www.ansobor.ru/news.php?news_id=1309)



з Беларусі, бригадзір намерана і відавочна ўклініў у размову пэўны змест.

Дакладна ўжо і не перадам, але сэнс быў наступным: *нафіга табе пеклавацца за гэтыя капейкі, ёсць жа шэраг іншых спосабаў зарабіць кучу грошай. Я яму адказваю сустрэчным пытаннем, не даючы сабой маніпуляваць — А што, ў цябе ёсць канкрэtnыя прапановы і варыянты? Прасвятлі эмігранта. Ён жа адразу — можна, напрыклад, «Сбербанк» выставіць. Зноў жа адказваю яму пытаннем і замацоўваю ў канцы тое, як я да гэтага настроены, каб замяць размову — А што, ў цябе маецца нейкі досвед у гэтым, што ты так упэўнена кажаш? Не ведаю як ты, але я гэтым не займаюся, і лепш буду зарабляць сумленнай працай, — натуральна, я не стаў дадаваць ў размову свае разважанні адносна экспрапрыяцый або пра тое, як адчай і безвыходнасць часам штурхае людзей на здзяйсненне падобных дзеянняў, і пакінуў сваё меркаванне пры сабе, таму што гэтая тэма не для гэтага выпадку. Бригадзір нахмурыўся ад цвёрдасці маіх слоў і наша гутарка пасля майго «атрыцалава» перайшла ў звычайны жарт.*

Адчуўшы нядобрае, мы з Ігарам абмеркавалі і прааналізавалі ўвесь гэты разгалінаваны крымінальна-мафіёзны «спрут», на які ва ўмовах эміграцыі нам давалося падрадзіцца і прыйшлі да меркавання, што трэба тэрмінова мяняць месца працы. Бо стала відавочна, што рана ці позна наша вольнае «плаванне» па Расіі з такой работкай скончыцца вельмі хутка. Сама ж адпіска нас з працы атрымалася ў прынцыпе і без нашага ўдзелу. Бригадзір перастаў выклікаць нас на працу, што само сабой ужо канчаткова падштурхнула на пошук новай.

Калі адпісваліся з гэтай працы, паспрабавалі выбіць даўгі па зарплате. Зрабілі пару званкоў, так бы мовіць, непасрэднаму кіраўніку Мікіту (якога ўжывую не раз так і не бачылі), на што ад яго атрымалі чарговыя абяцанні, што дагэтуль раздаваў нам брагадзір аб тым, што грошы падвядуць пры выпадку, калі нас выклічуць на працу. Але зноў жа, яшчэ некалькі дзён ні адказу, ні прывітання. Яшчэ адзін званок на нумар начальніка Мікіты

мои планы не входило.

\*\*\*

Я надеюсь, что, несмотря на прекословие государственных ищеек, моё анархистское кредо с достоинством оценили те, кто был со мной рядом на протяжении последних лет моего пребывания в этом обнаглевшем до предела государстве. Все эти годы я двигался в правильном направлении, в чём, собственно, каждый раз убеждались люди из моего окружения. Я помню, как с того момента, когда я приступил к практикам анархизма, и здравый смысл, которым я стал руководствоваться, сменили тревожность моей семьи, вызванной моим беззаботным юношеством, чередующимся с употреблением алкоголя и явившегося причиной моего неадекватного поведения. Ещё бы, в той среде, в которой мне доводилось бывать, люди маялись от бесперспективности и разбавляли горечь повседневности алкоголем, а в таких условиях скатиться на социальное дно довольно просто. Взамен этого анархизм привнёс кардинальные изменения в мою жизнь.

\*\*\*

Время летит колоссально быстро, я чувствую себя в каком-то вакууме. Злость, нервозность и революционный инстинкт переплелись во мне. Мне не до жизненных усад, когда государство кромсает мою личность и моё окружение (друзей, соратников, родных и близких). Положение дел в стране не радует. Власть перешла на крайности и, по всей видимости, пощады не будет никому. Будучи в отчуждении, у меня нет возможностей для радости и счастья, этого лишены и мои родные. А вся эта гнетущая обстановка в государстве и пресечение всяких практик справедливого общества не дают возможности всем нам ощутить истинную полноту свободной жизни. Сегодня нам приходится жертвовать собой. Но судьба нам не для того даёт эти испытания, чтобы мы съезжались и выпускали её из рук, отдавая власть над нами кому-то другому. Наоборот,

эти испытания прибавляют нам мудрости и силы и вселяют надежду на то, что мы живём во время определённых социальных сдвигов, способных стать началом конца этой презренной власти. Я искренне надеюсь, что белорусский народ найдёт выход из неприятного положения, в которое нас загнал этот режим. Единственным спасением для нас, наших семей, а также гарантией того, что людей справедливых и гуманных взглядов не ждёт участь тюремных стен, станет лишь движение народа к самостоятельности от государства, буржуазно-авторитарной культуры и быта.

Будьте сильны, братья-беларусы! Не бойтесь изменять то, что угнетает нас, не показывайте смирения с тем, что нас толкает к бездушию и бесчеловечности. Будьте дерзки к тем, кто плюёт нам в лицо! Ибо этой тирании не будет конца! Мы творцы перемен, как бы громко это ни звучало, наша воля к свободе сильна, несмотря на ужесточение мер! Время горечи прошло, новый мир уже рядом, и мы сделаем его лучше!

*Осень 2011 года*

ць не давялося. Але ўнутранае напружанне ад такога «касячка» відавочна падскочыла, і кожны наступны паход на працу быў трохі нервовы. Але і тут абышлося. Мабыць, канторы было ўсё роўна на нашы ўтойлівыя матывы. Атрымалася ўсё наадварот, ў працадаўцы па ходзе справы быў свой інтарэс адносна нас. Здаваць нас дзяржорганам ён не планаваў. Відавочна, што і прапанова камандзіроўкі ў Абхазію была неіначай як «прабівонам», ішла псіхалагічная ацэнка, ці «выстаім» мы перад такой прапановы. Ды і наогул, цяпер можна толькі здагадвацца і меркаваць, якая ж сапраўдная мэта была ў працадаўцы, і што нас магло чакаць у выпадку згоды на камандзіроўку.

Атрымаўшы ад нас адмову, пра Абхазію гаворкі больш не ішло. Тым не менш, абстаноўка ў калектыве склалася вельмі падазронай. Бригадзір працягнуў наступальныя і правакацыйныя распыты. Характэрна, што ў гэтай справе ён палічыў за лепшае звяртацца асабіста да мяне ў моманты, калі Ігар быў воддаль ад нас і не мог чуць нашыя размовы. Мабыць, наш бригадзір досыць «пражжоны» мужык і таму ён быў ашчадны ў гэтым пытанні, выбраўшы для атрымання патрэбнай яму, а хутчэй за ўсё кіраўніцтву, інфармацыі менавіта мяне. Ну, тут і не дзіўна, гэта цалкам заезджаны псіхалагічны падыход, якім карыстаюцца зацікаўленыя ў вярбоўцы інфарматараў усякага роду сексоты ды іншыя асобы (залежна ад выпадку). Перш-наперш апрацоўваюць больш малодшых па ўзросту з таго разліку, што маладыя могуць апынуцца не настолькі моцнымі асобамі, не ўмеючымі разважліва ацэньваць тую ці іншую сітуацыю. Але не тут тое было, блага за сваю жыццёвую практыку разам з анархісцкай дзейнасцю ў мяне ў галаве ўжо даўно адклаліся, як аказалася, патрэбныя і карысныя веды, што дазваляюць хутка зарыентавацца ў тых ці іншых сітуацыях. Так і тут, у адной з размоў з бригадзірам я з лёгкасцю ўвільнуў ад досыць правакацыйнага распыту.

Падчас адной з размоў, якая палягала ў дыялогу аб неабходнасці ў атрыманні заробку за мяжой і якая звязала наш выезд

гадзірам ўсё ж паступова вырашым. Таму пры выпадку ўсё ж выходзілі на працу і атрымлівалі нявыплачаны заробак ўжо як бы авансам. Аднак, тут нас чакалі ўжо трохі іншыя нечаканасці, пасля якіх мы былі змушаны адступіць. На жаль, непрыемных сюрпрызаў нелегальна ўладкаваўшымся на працу зазвычай не пазбегнуць. Трэба быць гатовым да гэтага. Такім чынам, спынюся на тым, што ж нас заспела знянацку і вымусіла спыніць працу.

Адзначу, што акрамя як імёнаў (пры гэтым мы прадставіліся іншымі імёнамі) ніякіх больш звестак пра нас спачатку не патрабавалася. Хадзілі на працу — атрымлівалі зарплату і ўсё тут.

Пасля, як абвыкліся на працоўным месцы і ўжо ў працэсе, за рознарабочымі з нашай брыгады было заўважана нешта нячыстае. Рабацяг адраджалі з нейкага цэнтра, дзе яны жылі разам у інтэрнат-бараку, гэта стала вядома па аповедах саміх рабочых.

З начальства на аб'ектах ніхто не з'яўляўся, уся праца курыравалася па тэлефоне праз брыгадзіра. Большасць жа рабацяг уяўлялі сабой былых зняволеных, сацыяльна абяздоленых мужыкоў, застаўшыхся без сем'яў і сваякоў, наркаманаў у завязцы, гэта таксама стала зразумела па манеры іх зносін. У гэтую масоўку мы з Ігарам відавочна не ўпісваліся.

На другі рабочы тыдзень пачаліся, так бы мовіць, «прабівоны» нашага статусу ў краіне, рушылі сумніўныя прапановы аб камандзіроўках у Абхазію, куды для куплі квіткаў патрабуюцца нашыя пашпарты. Пры ўсім пры гэтым, да гэтай сумніўнай прапановы ў нас усё ж запатрабавалі ксеракопіі пашпартаў нібыта для бухгалтэрыі. Улічваючы, што ўладкоўваліся мы пад выдуманымі імёнамі, тут нас чакаў першы пракол. Прышлося выдумаць «адмазку» на выпадак пытанняў пра імёны. Вырашылі, што калі брыгадзір зацікавіцца гэтай нестыкоўкай патлумачым, што імёны, пад якімі мы працуем, гэта проста мянушкі.

Далі ксеракопіі — пытанняў не ўзнікла. Так што тлумачы-

**Будні  
адважных:  
перасякаючы  
мяжу,  
першыя  
крокі  
на чужыне**

*Жыццё на чужыне стварае свае аб'ектыўныя сітуацыі, згодна з якімі намячаецца адрозненне пазіцый, некалі ўласцівых табе як звычайнаму ўдзельніку анархісцкага руху, ад тых, калі ты ўжо з'яўляешся палітуцекачом, жорстка прыгнечаным дзяржавай. Нелегальныя ўмовы жыцця аўтаматычна запатрабуюць ад вас упарадкаваць свае паводзіны і стаўленне да ўсіх вашых мінулых прыхільнасцей, пачуццяў, спраў і многага іншага, што было ўласціва вам на Радзіме.*

Улічваючы, што галоўным матывам, які змушае анарха-актывіста эміграваць з краіны свайго знаходжання, з'яўляецца намер усімі праўдамі і няпраўдамі застацца на волі, я распавяду аб найбольш значных асаблівасцях майго нелегальнага знаходжання ў Расіі і аб той мінімальнай сацыяльнай дыстанцыі, якую ў мэтах бяспекі варта вытрымліваць. Канешне, патрэбна б было яшчэ разабраць і прыватны бок жыццядзейнасці, бо немагчыма цалкам адасобіцца ад грамадскіх сфер і ўзаемаадносін з іншымі людзьмі. Я б нават сказаў, у выпадку, калі і www ў Расіі разгарнуцца такія ж татальныя рэпрэсіі ў дачыненні да анархісцкага руху, як у нас на Беларусі, узаемадзеянне з шараговымі грамадзянамі ў рэшце рэшт можа стаць адзіным шанцам для выратавання на чужыне. На вялікі жаль, праз актывісцкую сетку сучаснага анарха-руху вас рана ці позна могуць вылічыць. Таму асноўнай мэтай анарха-эмігранта, які прыбыў у Расію, аўтаматычна становіцца здабыць максімальна бяспечны прытулак, не звязаны з актывісцкім асяроддзем.

Да часу напісання дадзенага матарыялу я ўжо практычна цалкам адаптаваўся і досыць паспяхова інтэграваўся ў грамадства, засвоіў тонкасці паводзін палітычнага эмігранта і ўзяў на ўзбраенне разнастайныя правілы, якія дазваляюць у нелегальных умовах выкарыстоўваць уласны патэнцыял, захоўваць прысутнасць духу, а таксама клапаціцца пра здароўе. Тым не менш, збавенне ад псіхалагічнага дыскамфорту і паражэнчага настрою, здабыццё ўпэўненасці ў сабе, атрыманне магчымасцей для нармальнага жыцця прыйшлі не адразу і зусім нялёг-

на гаражы патрабавалася брыгада паменш. Ну, а пасля выхаднога нас чакала агавораная па тэлефоне праца на мантажы. Разгрузка-пагрузка і дапамогу ў зборцы-разборцы каркасна-тэнтавых канструкцый ужо вялікай брыгадай была не такой «пякельнай».

Пачаліся працоўныя будні з ранняй пабудкай і паездкамі на метро. За плячыма ўжо адпаў і двухтыднёвы стаж, а наш эміграцыйны фонд прыкметна прырос ў грашах. Але радавацца было яшчэ рана. Да пачатку трэцяга тыдня стала прыкметна, што стаўленне да нас з боку брыгадзіра (чалавек, які курыраваў працу брыгады, дарэчы, пасля першага працоўнага дня памяняўся) змянілася.

Услед рушылі нявыплаты за працоўныя дні, зноў жа, мы сталі, так бы мовіць, ахвярамі ўласнай дабрыні і залішняга даверу да людзей з працоўнага асяроддзя (*сярод рабацяг заўсёды трапляюцца тыя, хто пакрывае ўсялякія афёры з боку кіраўніцтва — таму будзьце пільнымі да такіх работнікаў-дупалізаў*). Пасрэднікам у кідалаве нас на грошы выступіў брыгадзір. Так склалася, што калі мы адпрацавалі на аб'екце на працягу чатырох дзён, нас запэўнілі, што грошы будуць па заканчэнні ўсёй працы, мы з Ігарам далі дабро на гэта. Далей, як водзіцца, пачаліся «адмазы», брыгадзір запэўніваў, што вось сёння-заўтра падвязе наш заробак, але пры сустрэчы наракаў на тое, што забыўся іх на тумбачцы ў сябе на кватэры і так далей. І так доўжылася цэлы тыдзень, да той пары, пакуль нас і зусім папрасілі спыніць працу на дадзеную кантору. У выніку выйшла, што нас кіданулі прыкладна на дзесяць тысяч расійскіх рублёў. Але гэта яшчэ не ўсе непрыемныя моманты, з якімі мы сутыкнуліся тут на нашай першай працоўнай практыцы. Як гаворыцца, спадзеючыся на лепшае, рыхтуйся да горшага. Тое, што ў гэтым месцы наспявала пэўная афёра, мы разумелі. Тым не менш, мы трымаліся гэтай работкі па прычыне таго, што шэрагу фармальнасцей па працаўладкаванні да пары да часу нам удавалася пазбягаць. Разлічвалі, што пытанне па грошах з бры-

гончыка выйшлі сонныя дагестанцы і асеціны. Павіталі адзін аднаго, завязалі невялікую размову, пасля атрымалі працоўны інструмэнт у выглядзе крышаноў з прывараным да іх тапарышчам і накіраваліся да гаражоў.

Трэба было адбіваць / адкавырываць (нават не ведаю, як вызначыць гэтую працэдуру) з дахаў гаражоў смалу-бітум, што засталася ад знятага кімсьці да нас насцілу. Гаражны кааператыву для нашай брыгады ў шэсць чалавек быў вялікай плошчы. Стаўшы ў шэраг, мы дружна ўзяліся выкоўваць «сакерышчамі» працоўныя рублі. Пачалі за здароўе, скончылі ледзь дыхаючы. Узнагародай за такі прымітыўны працоўны працэс стала аплата, праўда ад абумоўленай сумы нам не выдалі па сто рублёў на кожнага, рабілася гэта з тым раскладам (здаецца менавіта так), каб мы не згубіліся і выйшлі наступным днём на працу, а таксама для таго, каб праверыць, якое наша стаўленне да недаплат. Спрацацца ў першы дзень, як правіла, не варта, ды і беспадстаўна прад'яўляць нешта брыгадзіру, фактычна яшчэ не кінуўшага нас. Таму разышліся на добрым слове.

Вярнуліся на начлег ўжо познім вечарам, з наліпшай на берцы смалой і з відавочна змучаным выглядам. Не магу сказаць, што я не прывык да цяжкай фізічнай працы, але гэта было вышэй мяжы маіх сіл. Па шляху з працы вырашылі прыкупіць да святкавання дня нараджэння Ігара рознага роду стравы. Пасля такога працоўнага дня, калі да наступнай раніцы пальцы рук аўтаматычна імітавалі сціск лому і не жадалі расціскацца, я ўжо не кажу пра закам'янелыя мышцы спіны і ног, наогул усё цела было жалезным і нерухомым, мы вырашылі не скупіцца на сродкі і аддалі па палове заробленага на святочны стол. Вось так пачаўся і скончыўся наш з Ігарам першы працоўны дзень. Тым не менш, быў атрыманы і добры бонус. Праз рабцяг атрымалася прабіць ліпавую рэгістрацыю і атрымаць яшчэ ўсякія-такія важныя звесткі. А гэта ўжо нейкія новыя магчымасці для манеўраў.

На наступны дзень, на шчасце, для нас работкі не было,

ка. Мая адаптацыя праходзіла ў цяжкіх і часам зневажальных умовах чужыны, якія раз-пораз пакідалі мяне сам-насам з той бездапаможнасцю, у якой часам аказваюцца нязручныя для дзяржавы людзі (бездапаможнасць людзей часта абумоўлена няздольнасцю дзяржаўнага апарату паважаць правы гэтых людзей, бо ўсе правы на годнае жыццё дзяржава размеркавала ўнутры свайго ўрада). Вырашаць пастаўленыя мною задачы стала яшчэ складаней пасля афіцыйнага абвяшчэння мяне ў вышук, з-за чаго першы год майго знаходжання ў Расіі быў зведзены толькі да фізічнага выжывання ў сукупнасці з рознымі непрыемнымі нечаканасцямі, складанасцямі ды іншымі сюрпрызамі.

Нягледзячы на лёгкасць маіх успамінаў аб тых падзеях, што адбываліся са мной два гады таму, моманты, якія выпалі ў той самы складаны перыяд, выклікалі ў мяне непрыемны холад, дрыжыкі ў сэрцы і іншыя перажыванні. Я апісваю ў дадзеным матэрыяле асноўныя арыентыры, якімі мне давялося кіравацца і на якія па магчымасці варта абапірацца ўсім тым, хто апынуўся пад прыгнётам дзяржавы і вымушаны з'ехаць з Беларусі ў Расію. Спадзяюся, мой досвед і тыя атрыманыя веды ў вобласці ўсяго, што звязана з практыкай і магчымасцямі нелегальнага і паўлегальнага знаходжання беларускіх анархістаў у Расіі і мноства іншых карысных рэчаў, дапамогуць застацца на волі ўсім паплечнікам па барацьбе, якіх дзяржаўная ўлада мае намер схваць за турэмныя краты.

#### ЧАС ПРЫЙШОЎ, ПАКУЕМ ВАЛІЗКУ

Мой ад'езд з краіны хоць і быў змушанай з'явай, але адбываўся спантанна, у сувязі з чым у мяне не заставалася часу і магчымасцяў грунтоўна і істотна падрыхтавацца да ад'езду. Каб зарыентавацца і вызначыцца ў гэткай крытычнай сітуацыі, у якім жа кірунку рухацца, асабліва разважаць не давялося. Выбар адразу паў на Расею, бо трапіць у РФ для беларуса найпрасцей. Да таго ж на руку мне былі два вельмі адчувальных факта: гэта бязвізавы рэжым і адсутнасць моўнага бар'ера. Тым не менш,

не маючы досведу паездак за мяжу, а таксама ўлічваючы цеснае супрацоўніцтва беларускіх і расійскіх спецслужбаў, маё знаходжанне ў Расіі адразу ж звялося да прынцыпу «выжыць любым коштам»!

І вось, калі рашэнне было прынята, я адразу ж згроб усе наяўныя ў мяне грошы, абнавіў з карткі свой невялічкі заробак, у выніку атрымалася на кішэні 200 у.а. і 600 тыс. беларускіх рублёў. Зачын, вядома, мізэрны, улічваючы тое, з якімі цяжкасцямі мне трэба было сутыкнуцца, але якую-небудзь большую суму мне, простаму працаўніку ў стабільнай і квітнеючай дзяржаве, мець не дазволена. Далей, сабраўшы неабходныя рэчы ў дарогу, пачынаючы з адзення і сродкаў гігіены, заканчваючы томікам Крапоткіна (пасля не пашкадаваў, што ўзяў кнігу), і запхнуўшы ўсё гэта ў турыстычны заплечнік, акінуўшы позіркамі свой спусцелы прытулак у беларускай сталіцы, я рушыў у дарогу.

#### ПЕРАСЯКАЮЧЫ МЯЖУ

Першапачаткова трапіць у РФ было надумана аўтаспынам, аднак дабраўшыся да самай мяжы і пасля безвыніковых спроб тармазнуць аўто на Маскву (мабыць, месца было абрана ўжо занадта няўдалым і ніхто не спыняўся, нават дальнабоі з велізарнай чаргі грузавікоў, што стаялі на пункце ўзважвання ля самай мяжы, адмаўляліся падбіраць спадарожнікаў), быў прыняты альтэрнатыўны план перасячэння мяжы. Прышлося ісці да бліжэйшага чыгуначнага прыпынку, адкуль на транзітнай электрычцы можна было патрапіць у пэўную вёску (назву, нажаль, не ўзгадаю) і апынуцца ўжо на тэрыторыі Расіі.

Я пакрочыў у зваротным напрамку па трасе ў пошуках гэтага самага прыпынку. Кажучы шчыра, рух па абочыне з боку мяжы, ды багаж за плячыма рабілі мяне вельмі падазроным, бо за спінай, акрамя прапускнога памежнага пункта, ні аднаго населенага, а па абодва бакі асфальтавай магістралі адны палі ды лес.

яшчэ не кінуўшага нас. Таму разышліся на добрым слове.

Вярнуліся на начлег ўжо познім вечарам, з наліпшай на берцы смалой і з відавочна змучаным выглядам. Не магу сказаць, што я не прывык да цяжкай фізічнай працы, але гэта было вышэй мяжы маіх сіл. Па шляху з працы вырашылі прыкупіць да святкавання дня нараджэння Ігара рознага роду стравы. Пасля такога працоўнага дня, калі да наступнай раніцы пальцы рук аўтаматычна імітавалі сціск лому і не жадалі расціскацца, я ўжо не кажу пра закамянелыя мышцы спіны і ног, наогул усё цела было жалезным і нерухомым, мы вырашылі не скупіцца на сродкі і аддалі па палове заробленага на святочны стол. Вось так пачаўся і скончыўся наш з Ігарам першы працоўны дзень. Тым не менш, быў атрыманы і добры бонус. Праз рабцяг атрымалася прабіць ліпавую рэгістрацыю і атрымаць яшчэ ўсякія-такія важныя звесткі. А гэта ўжо нейкія новыя магчымасці для манеўраў. Гэта была падсобная праца на мантажы каркасна-тэнтавых канструкцый, звязаная з раз'ездамі па Падмаскоўі і вобласці. За выкананне працы дамовіліся аб аплаце 1200 рублёў мясцовай валюты, выплаты штодня. Аднак ад пачатку нас збянтэжылі крыху іншага кшталту працай.

Першы дзень запомніўся і добра адасобіўся ў памяці. Адметна яшчэ і тое, што выйшлі на працу 24 верасня, ў дзень нараджэння Ігара. Падняліся а пятай раніцы, у шалёным тэмпе прывялі сябе ў парадак, сабралі рабочую вопратку ў цэлафанавыя пакеты, нацягнулі працоўныя берцы мясцовага пашыву і рванулі да метро. Перакінуліся на чыгуначны вакзал і скокнулі ў электрычку. Даехаўшы да вызначанага месца, «адзваніліся» чакаючаму нас брыгадзіру. Сустрэўшыся і дачакаўшыся яшчэ некалькіх рабцяг, рынуліся ў падмаскоўны гарадок да месца, дзе нас і чакала работка. На месцы нас сустрэў яшчэ нейкі мужык, які ўласна і наняў нашу брыгаду. Падвялі да невялікага будаўнічага аб'екту, дзе нас заспела стандартная для будоўлі карціна: «часовы вагончык», абсталяваны пад жыллё з мінімумам выгод. Пачуўшы размовы нашай брыгады, з ва-

За выкананне працы дамовіліся аб аплаце 1200 рублёў мясцовай валюты, выплаты штодня. Аднак ад пачатку нас збянтэжылі крыху іншага кшталту працай.

Першы дзень запомніўся і добра адасобіўся ў памяці. Адметна яшчэ і тое, што выйшлі на працу 24 верасня, ў дзень нараджэння Ігара. Падняліся а пятай раніцы, у шалёным тэмпе прывялі сябе ў парадак, сабралі рабочую вопратку ў цэлафанавыя пакеты, нацягнулі працоўныя берцы мясцовага пашыву і рванулі да метро. Перакінуліся на чыгуначны вакзал і скокнулі ў электрычку. Даехаўшы да вызначанага месца, «адзваніліся» чакаючаму нас брыгадзіру. Сустрэўшыся і дачакаўшыся яшчэ некалькіх рабацяг, рынуліся ў падмаскоўны гарадок да месца, дзе нас і чакала работка. На месцы нас сустрэў яшчэ нейкі мужык, які ўласна і наняў нашу брыгаду. Падвялі да невялікага будаўнічага аб'екту, дзе нас заспела стандартная для будоўлі карціна: «часовы вагончык», абсталяваны пад жыллё з мінімумам выгод. Пачуўшы размовы нашай брыгады, з вагончыка выйшлі сонныя дагестанцы і асеціны. Павіталі адзін аднаго, завязалі невялікую размову, пасля атрымалі працоўны інструмэнт у выглядзе крышаноў з прывараным да іх тапарышчам і накіраваліся да гаражоў.

Трэба было адбіваць / адкавырываць (нават не ведаю, як значыць гэтую працэдуру) з дахаў гаражоў смалу-бітум, што засталася ад знятага кімсьці да нас насцілу. Гаражны кааператыў для нашай брыгады ў шэсць чалавек быў вялікай плошчы. Стаўшы ў шэраг, мы дружна ўзяліся выкоўваць «сякерышчамі» працоўныя рублі. Пачалі за здароўе, скончылі ледзь дыхаючы. Узнагародай за такі прымітыўны працоўны працэс стала аплата, праўда ад абумоўленай сумы нам не выдалі па сто рублёў на кожнага, рабілася гэта з тым раскладам (здаецца менавіта так), каб мы не згубіліся і выйшлі наступным днём на працу, а таксама для таго, каб праверыць, якое наша стаўленне да недаплат. Спрацацца ў першы дзень, як правіла, не варта, ды і беспадстаўна прад'яўляць нешта брыгадзіру, фактычна

Да бліжэйшага населенага пункта ад мяжы так падазрона крочыць прыйшлося амаль пяць кіламетраў. Насустрэч раз-пораз праязджаюць «стромныя» аўто, ў тым ліку і міліцэйскія уазікі. Тым не менш, дасягнуць бліжэйшай вёскі, дзе знаходзіўся чыгуначны прыпынак, удалося бесперашкодна. Уваходзіць у вёску з-за няведання мясцовасці давялося па цэнтральнай вуліцы, з-за чаго маё перамяшчэнне адразу ж заўважылі мясцовыя жыхары, пачаўшы аглядаць з ног да галавы. Каб атрымаць адабрэнне ад мясцовых старых, я прывітальна ківаю ім галавой і рухаюся далей. Пакуль прабіраўся да чыгункі, давялося ўвязацца ў дыялог з мужыком нападпітку. Мужык адразу ж сцяміў мае намеры перасекчы мяжу і стаў прапаноўваць за бутэльку віна парады, як можна перайсці лесам. Ад такой прапановы, вядома ж, давялося адмовіцца, бо мясцовы Сусанін не выклікаў даверу.

Дабраўшыся да пустога чыгуначнага прыпынку, каб больш не бянтэжыць сваёй прысутнасцю мясцовых жыхароў, прысаджваюся ў высокай траве, бо электрычка пройдзе ў гэтай нейкай полудромнай вёсачцы толькі праз некалькі гадзін. Доўгае і маркотнае чаканне электрацягніка раз-пораз ахінала мяне рознымі настальгічнымі ўспамінамі, якія скрыжоўваліся з сюжэтамі спэцаперацый і допытамі з удзелам маіх ідэалагічных папличнікаў і сяброў, што праходзілі ў гэтыя хвіліны ў цэнтры Беларусі.

За гадзіну да прыходу электрацягніка каля чыгункі прыпаркаваліся белыя «Жыгулі» шостага мадэлі. Дзіўным здалося тое, што ніхто з аўто не выходзіў. На шчасце, праз паўгадзіны аўто падалося далей углыб вёскі, і я змог спакойна перабрацца на бок, адкуль здзяйснялася пасадка на электрацягнік. На прыпынку бліжэй да прыбыцця цягніка з'явілася яшчэ некалькі пасажыраў. Сігнал аб надыходзячай электрычцы фактычна даў адлік майму нелегальнаму знаходжанню ў Расіі.

Размясціўшыся ў вагоне, я ізноў натыкнуўся на дапытлівыя позіркi і сустрэчныя пытанні, але ўжо ад дачнікаў. Размоў з імі

пазбегнуць практычна немагчыма, стандартныя пытанні, якія сыпяцца на цябе ад суседзяў па вагоне: адкуль і куды трымаеш шлях? Чым займаешся, працуеш ці вучышся? І нешта ў гэтым духу. Гісторыя паездкі саспела хутка і размова з дапытлівымі дамамі прайшла на тэму ралявых гульняў, адсылаючых нас ў разнастайныя гістарычныя экскурсы. Таксама сустраўся ў вагоне, як здалася мне, пагрызены сумленнем погляд аднаго мужычка сярэдніх гадоў. Яго насцярожаны і слізкі погляд часова астудзіў мяне. Адразу падумалася, што, можа, гэта чэкіст, які пастаянна ездзіць у вагоне па абавязку сваёй службы і старанна вышуквае падазроных перабежчыкаў, ці, наадварот, гэта адзін з такіх перабежчыкаў. Праз хвіліну я ўжо не думаў пра гэтага дзіўнага спадарожніка і на ўвесь пакінуты шлях пагрузіўся ў маўчанне — канспірацыя абавязвала, толькі ўслухоўваўся ў развагі дачнікаў, натхнёных размовай аб усякіх гістарычных бітвах. Мяжа была перасечана.

Я прытрымліваўся курса на Маскву, і пасля яшчэ некалькіх пераадак расійская сталіца была паспяхова дасягнута.

#### ГАТОЎНАСЦЬ ДА БЕСКАМПРАМІСНАЙ ІНТЭГРАЦЫІ

Патрапіўшы ў канчатковы пункт сваёй будучай дыслакацыі, як палітычны выгнаннік і анархіст, я не разлічваў на атрыманне так званага палітычнага прытулку ці афіцыйнага статусу палітуцекача, якім часта карыстаюцца сацыяльныя актывісты. На тэрыторыі Расіі гэта, па сутнасці, нерэальна (свежы прыклад таму — грубае выкраданне беларускага анархіста Ігара Аліневіча ў Маскве і гвалтоўны вываз яго ў Беларусь для наступнай пасадкі ў турму). Акрамя падобнай рызыкі быць перададзеным у лапы жорсткага дзяржаўнага правасуддзя, я таксама прытрымліваюся пазіцыі, што анархістам не належна шукаць шчыліны ў пісаных дзяржавай пастановах.

Калі на душы ўжо стаў адкладацца цяжкі груз нявызначанасці, я пачаў адключаць ў сабе састарэлыя стэрэатыпы мыслення і паводзін, якія былі ўласцівы мне на Радзіме. Адкіда-

Цяпер пра асаблівасці пошуку працы, з якімі нам з Ігарам, а пасля і мне асабіста, давялося сутыкнуцца.

Спробы знайсці працу па газетных аб'явах былі дарэмнымі. Апрацаваўшы больш за тры дзесяткі прапаноў, нас часцей за ўсё злучалі з аддзеламі кадраў. Работнікі, якія прымалі на працу згодна з ПК і патрабавалі ад нас пацверджання нашага легальнага статусу ў краіне (досыць было прапіскі). У некаторых выпадках пры слове, што ты беларус, адразу давалі адварот-паварот. Памяняўшы падыход у размовах з кадравікамі і не раскрываючы цалкам сябе як грамадзян Беларусі, нас ужо сталі запрашаць на гутарку, аднак мы спяшацца не сталі.

Спачатку наогул здавалася, што аб'явы ў газетах маюць толькі варыянты з легальным працаўладкаваннем. Гэта ўжо пасля стала зразумела, што тэлефонная размова і законная шылда палітыкі прадпрыемстваў — збольшага частцы адмазка для кантралюючых органаў. На самой справе ўсё вырашаецца трохі іншымі спосабамі.

Наспелая неабходнасць звярнуцца да іншых варыянтаў пошуку падштурхнула нас на ідэю размясціць на сайтах па працаўладкаванні ўласнае рэзюмэ. Падбудаваць пад сябе стандартную форму складання аб'явы (адпаведна, схаваўшы значную частку інфармацыі пра сябе). Рэзюмэ было складзена ў спрошчаным фармаце. І тут нас чакала першая зачэпка ў працы. Наступным днём нам ужо паступалі званкі ад жадаючых выкарыстоўваць нашу працоўную сілу. Пасля перамоў мы пагадзіліся на адзін з прапанаваных варыянтаў. А праз пару дзён нас ужо чакаў першы працоўны дзень на чужыне.

Нас прынялі на працу ў якасці рознарабочых і замацавалі за брыгадай рабацяг, якія працуюць на нейкую, як аказалася пасля, сумнеўную кантору. Пра гэты першы, так бы мовіць, няўдалы досвед распавяду падрабязней. Зрэшты, *дабрабыт, да якога мы імкнемся, складваецца цаной поспехаў і няўдач.*

Гэта была падсобная праца на мантажы каркасна-тэнтавых канструкцый, звязаная з раз'ездамі па Падмаскоўі і вобласці.



# Будні адважных: уладкаванне на працу і ўсе вынікаючыя з гэтага наступствы

ць апошнія ілюзіі аб адносна зносным існаванні, даючым магчымасць уладкавацца на працу, атрымаць медыцынскае страхаванне і займаць долю тых, здавалася б, нязначных, але каштоўных правоў, якія кідае нам ўлада ў якасці падачкі за нашу бяспечную працу, правоў, якіх звычайна хапае толькі для ўласнага ўтрымання, якія дазваляюць хаця б не здохнуць і не больш за тое. Разумеючы, што нават і гэтага «агароднінавага» існавання мне тут не свеціць, я пастараўся адразу пазбавіцца ад усякай каштоўнаснай шалупіны, якая сыплецца з куродымнай дзяржаўнай машыны, каб не скаціцца ў тупіковую асуджанасць. І каб, беручы, а не чакаючы ад дзяржавы гэтыя правы, не парваць ўзаемасувязь з прыстойнасцю ды маральнасцю маіх анархічных перакананняў.

Намацаць апору і выпрацаваць у далейшым пэўную канцэпцыю жыцця, паводзін і іншых норм у статусе палітычнага уцекача мне ўдалося за кошт істотнай падтрымкі папличнікаў, якія, нягледзячы на пэўную рызыку, выклікаюцца дапамагчы такім, як я, нелегальным анархістам-эмігрантам.

## ПАДТРЫМКА ТАВАРЫШАЎ І САЛІДАРНАСЦЬ НА МЕСЦЫ

Прыбыўшы ў Маскву а 5 раніцы і пакінуўшы прывакзальную тэрыторыю, я накіраваўся ў пошуках Wi-Fi кропкі для наступнага наладжвання сувязі з таварышамі, якія адгукнуліся на просьбы аб дапамозе ў гэтыя цяжкія хвіліны, абрушаныя на мяне на Радзіме. Стомленасць ад двухсутачнай паездкі на перекладных ды багаж за плячыма пасля некалькіх гадзін хады па прачынаючамуся мегаполісу раз-пораз нагадвалі пра сябе і стварылі, ў рэшце рэшт, нязручнасці ў мабільнасці, таму прыйшлося вяртацца на вакзал, каб пакінуць рэчы ў камеры захоўвання. Для гэтага прыйшлося яшчэ адшукваць абменнік. У тутэйшых банках не мяняюць беларускія рублі. Адзіны такі абменнік знайшоўся толькі ў адным з пераходаў на станцыі метро. У выніку выдаткі на паездку і аплата паслуг камеры захоўвання спустошылі мой фінансавы запас амаль напалову.

Пакінуўшы пры сабе дакументы і ноутбук, я працягнуў шукаць доступ у Інтэрнэт. Наладзіўшы бяспечную сувязь і дамовіўшыся з паплечнікамі аб сустрэчы, забіраю рэчы з камеры захоўвання і чакаю абумоўленай гадзіны.

Сустрэча і ўжо візуальнае знаёмства з людзьмі, якія падахвоціліся аказаць мне падтрымку, даць прытулак і ежу, у поўнай меры было падобным на гэткае анархісцкае інтэрнацыянальнае яднанне паміж намі, і якое, як бальзам на сэрцы, сагрэла маю змучаную нервамі і перажываннямі душу. Растварыўшыся з таварышамі ў гушчы белакаменнай, мяне нарэшце вызначаюць на часовы прытулак, дзе можна абмыцца і заварыць кубак цёплай і духмянай гарбаты. Я і дагэтуль ўспамінаю гэты высакародны смак гарбаты! Збалансаваўшы на час свой занепакоены ўнутраны стан, мы з таварышамі працягнулі гутарку. Астатак вечара напоўніўся падрыхтоўчымі і павучальнымі тырадамі аб будучым жыцці ў расійскай сталіцы. Таварышы адразу ж гарантавалі мне падтрымку з харчаваннем і жыллём да таго часу, пакуль я не змагу жыць самастойна. Я бясконца ўдзячны ім за гэтую дапамогу і аказаную падтрымку на першых кроках майго знаходжання ў гэтай краіне. Часовы прытулак — гэта было толькі першым звяном у доўгім ланцужку пытанняў, звязаных з маёй адаптацыяй ў Расіі.

#### НА ПЕРШЫХ ПАРАХ

Абжывацца ў прадастаўленым прытулку ды займаць чакальную пазіцыю, сілкуючы сябе ілюзіямі, што на Радзіме ў хуткім часе ўсё добра вырашыцца, было наіўна. Увосень 2010 года беларускі рэпрэсіўны рэжым пайшоў на фінальны «абардаж» анархісцкага руху і дамагаўся (дамагаецца па гэты дзень) поўнай капітуляцыі актывістаў і прыхільнікаў ідэй рэвалюцыйнага анархізму. Вяртацца на Радзіму падчас татальных міліцэйскіх рэйдаў да змірыўшагася з беззаконнем уладаў грамадства — вельмі небяспечна. Але таксама варта разумець, што і тут, у Расеі, пад акампанемент ўсеагульнай бяздзейнасці народных мас

згодна з актывісцкай культурай бяспекі — ніжэй па тэксце я на гэтым яшчэ спынюся падрабязней).

3. На выпадак поўнага калапсу з працай можна гойсаць ў пошуку заробку па горадзе. Такім чынам можна атрымаць доступ да эпізадычнай падпрацоўкі. У той жа Маскве мы з Ігарам свае першыя сто рублёў мясцовай валюты зарабілі на роўным месцы. Нейкія жанчыны праводзілі на вуліцы апытанне для нейкай тэлефоннай кампаніі. Ад нас патрабавалася запоўніць анкету. На гэта спатрэбілася літаральна пятнаццаць хвілін і сто рублёў ужо ў кішэні. Аднак блуканне ў пошуку працы па горадзе вельмі нязручны варыянт, і ён наўрад ці забяспечыць вам пражытачны мінімум.

4. Самы верны і прыдатны варыянт у плане бяспекі і надзейнасці — гэта знайсці працу праз набытых вамі на працоўнай ніве знаёмых. Я асабіста зараз толькі гэтым і жыву. Як гаворыцца, не май сто рублёў... Але на такія знаёмствы палітэмігранту спадзявацца адразу не атрымаецца. Палітнегал, які, так бы мовіць, толькі вось саскочыў з гарачай патэльні і які прыбыў у незнаёмую дагэтуль краіну без істотнай падрыхтоўкі, адразу не можа казыраць той перавагай, якую дае адладжаная з мясцовым насельніцтвам ўзаемасувязь. Перш чым у вас будзе гэты сяброўскі козыр, прыйдзецца ладна пакруціцца ў нелегальна-працоўнай «мясасечцы» і падбудавацца пад менталітэт сустракаемых вам на шляху грамадзян.

*Лета 2013 года*

Для пошуку працы ёсць некалькі варыянтаў. Для пачатку адзначу варыянты пошуку і дзе можна чэрпаць інфармацыю аб наяўнай працы.

1. Самы проты — гэта ўзяць газету ці іншую прэсу з аб'явамі і праглядзець прапановы па найме. Улічваючы, што без афіцыйнага дазволу ўладкавацца па спецыяльнасці практычна немагчыма, хоць і ёсць для гэтага пэўныя шчыліны, праз якія можна знайсці працу згодна з наяўнымі ў вас прафесійнымі навыкамі. Але мне, напраклад, як былому работніку ў сферы харчавання, гэтага прынцыпова не хацелася. Не хацелася грэбаваць той пазіцыяй, якой я кіраваўся ў Беларусі, працуючы ў харчпраму. Уладкавацца нелегальна поварам у Расіі азначала паступіцца вытворчай этыкай.

*Прафэтыка для мяне з'яўляецца такой жа неад'емнай часткай барацьбы, як і ўвесь астатні пазітыўны вобраз анархіста. Вядома, што ў наш час пры дзяржаўна-капіталістычнай сістэме кулінарная прадукцыя вырабляецца з парушэннямі тэхналагічнага працэсу, як бы гэта ні ўтойвалі гаспадары з харчпраму. Гэтакім у Беларусі я супрацівіўся і не раз ўступаў у працоўныя канфлікты са сваім кіраўніцтвам, аднаведна, ў Расіі, калі быў варыянт і магчымасць уладкавацца ў ноч на нейкую п'якарню, я палічыў за лепшае адмовіцца.*

У сувязі з гэтым, з мноства прапаноў нас з Ігарам, як палітэмігрантаў, у першую чаргу цікавілі вакансіі не па прафесіі, таму наш інтарэс паў на недастаткова кваліфікаваную працу. А для гэтага, як вядома, добра падыходзяць будаўніцтва, сфера паслуг і ўсякага роду падпрацоўкі для студэнтаў і іншыя чарнавыя заробкі.

2. З наяўнасцю ў вас доступу ў Інтэрнэт юзаем тэматычныя сайты па працаўладкаванні. Варта пачаць з папулярных і часта наведвальных рэсурсаў. Для гэтага падыходзіць, напрыклад, *rabota.ru* і шэраг падобных старонак, дзе можна як прагледзець аб'явы ад наймальнікаў, так і пакінуць ўласнае рэзюмэ (варта памятаць, што складаць рэзюмэ і весці перамовы з працадаўцам трэба

супраць таталітарнай палітыкі дзвюх дзяржаў ўсе вашы тулянні і гібенне ў статусе нелегальнага палітуцэкача ў любы момант могуць скончыцца кульмінацыяй, калі прыйдуць абаронцы рэжыму ў масках і возьмуць цябе за рукі і за ногі, а пасля кінуць у турэмную клетку ў якасці ахвяры дыктатуры. Зрэшты, невядома, які фінал падрыхтаваны тым, каго паляўнічым за галовамі грамадзянскіх актывістаў атрымоўваецца таёмна схіпіць і звесці ў невядомым кірунку.

Перадыхнуўшы з дарогі дзянёк-другі і ўзважыўшы ўсе «за» і «супраць» цяперашняга майго становішча, неабходна было ўцягвацца ў нелегальнае жыццё, ствараць уласнае падпольнае асяроддзе пасялення і маральнага мікраклімату. Затрымлівацца на месцы, у якім я спыніўся, хоць і азначала, што тут мяне не пакінуць галодным і не выганяць на вуліцу, усё ж было небяспечна. Сховішча, дадзенае таварышамі, цесна сутыкалася з актывісцкім асяроддзем, а гэта акалічнасць не выключала рызыкі быць рана ці позна схопленым і выкрытым. Таму мне трэба было ў тэрміновым парадку пакідаць кампраметуючае да раскрыцця майго нелегальнага статусу асяроддзе пасялення. Не губляючы часу, я адразу ж заняўся распрацоўкай комплекснага плана ды іншых мер, шукаць тыя магчымасці, якія дазваляюць ўзысці на прыступак мінімальнага ўзроўню жыцця і дастатковай неабходнасці. Аднак аб шпаркасці рашэння дадзенага пытання і якіх-небудзь скаардынаваных дзеяннях варта было толькі марыць, усё было пакрыта невядомасцю і нявызначанасцю. Не валодаючы якой-небудзь папярэдняй інфармаванасцю аб правілах выжывання ў такой экстрэмальнай сітуацыі, многае ўсё яшчэ здавалася цяжкавырашальным, таму першапачаткова было складана ва ўсім зарыентавацца. Займацца пошукам эфектыўных спосабаў інтэграцыі ў грамадства, наладжваць бяспечную жыццядзейнасць і наогул ўсякую «абкатку» нелегальных схем мне давялося рабіць па сутнасці дэ-факта. Разлічваць прыйшлося толькі на ўласную кемлівасць.

*Лета 2012 года*

# Будні адважных: унутраны стан ды настрой на эміграцыю і гатоўнасць да зняволення

на. Каб абзавесціся сталым і рэгулярным заробкам, я, так бы мовіць, марудзіўся каля года. Да гэтага моманту мне прыйшлося гібець на «чарнавых» падзаробках ці ж большую частку часу старанна хавацца ад вока спецслужб. Ніжэй я спынюся больш падрабязна аб першай сваёй працоўнай практыцы на чужыне і апішу спецыфіку пошуку працы і непасрэднага працаўладкавання. Гэта ўжо даўно пройдзены этап, таму я ім магу дзяліцца без асцярогі для сябе і таварыша, што быў са мной побач на той час, ну, а для астатніх гэтыя прыклады будуць бадай добрай даведкай аб асаблівасцях нелегальнага жыцця.

Пачну з таго, што ваша працаўладкаванне ні ў якім выпадку не павінна замыкацца на дзяржаўныя ўстановы. Думаю, гэта і так усім зразумела, аднак паўтараю яшчэ раз — усё вашае жыццё ў палітэміграцыі цалкам залежыць ад вас, таму забудзьцеся пра ўсякае дзяржаўнае папачыцельства і клопат чыноўнікаў-дармаедаў, тут вы належыце толькі сабе. Падтрымаць вас на пачатковым этапе змогуць толькі ідэйныя паплечнікі, а для таго, каб цалкам адаптавацца і выжыць у РФ, вам спатрэбіцца яшчэ і дапамога і падтрымка добрых людзей з незлічонай масы працоўнага люду.

Першыя спробы ўладкавацца на працу, а таксама першая практыка работы на чужыне прыйшліся на момант, калі мы яшчэ знаходзіліся разам з Ігарам Аліневічам. Яшчэ толкам не адужэўшыя ў такіх вось складаных умовах, у якія мы трапілі для канспіратыўнай працы, і не разабраўшыся належным чынам у асаблівасцях расійскага нелегальна-працоўнага жыцця, мы ўладкоўваліся на працу паўафіцыйна. Гэта, натуральна, было грэбаваннем культуры бяспекі, бо свяціць дакументамі ў перыяд актыўнага пошуку нас з боку спецслужбаў не рэкамендуецца. Тым не менш, нават калі мы ўладкаваліся на паўафіцыйна і прапрацавалі пэўны час, на нас з Ігарам ніхто з чэкістаў не выйшаў. Выйсці на нас і зладзіць аблаву спецслужбам удалося пры іншых абставінах, ніяк не звязаных з нашым новым сацыяльным асяроддзем.

не важна, што з вамі адбылося. Самае галоўнае – пераадолець гэтыя нязручнасці, а далей з часам ваша жыццё будзе працякаць згодна з тым, якіх свабод і правоў для сябе вы тут змаглі здабыць. Бо ніхто, акрамя нас саміх, не зробіць наша жыццё ярчэй! Ды і ўсім вядомы лозунг: правы не даюць, іх бяруць! — для гэтай сітуацыі вельмі характэрны.

*Анархісты — гэта не несвядомая і затлумленая эксплуатацыйная большасць, якая, перамяшчаючыся па сацыяльнай пірамідзе, жыве толькі на падачкі ўлады. Мы, рэвалюцыянеры, дамагаемся ўсяго самі, уласнымі сіламі і салідарнасцю паміж сабой. Выходзячы з-пад кантролю сістэмы і нават будучы пад пераследам альбо пасаджанымі ў турмы, мы жывем і не згінаемся пад дзяржаўнай тыраніяй!*

#### УЛАДКАВАННЕ НА ПРАЦУ І ЎСЕ ВЫНІКАЮЧЫЯ З ГЭТАГА НАСТУПСТВЫ

Такім чынам, калі адпраўной кропкай у нелегальны свет для вас, як і для мяне, акажацца Масква, то неабходна памятаць пра то, што я ўжо адзначаў, а менавіта: кожны «пражыты дарма» тут дзень не пойдзе вам на карысць (гэта як і ў рэвалюцыйнай дзейнасці, дзе нельга дапускаць ні дня без справы), а наадварот пагоршыць ваша становішча. Таму, як толькі па прыездзе вам атрымалася дзесьці часова асесці ў знаёмых і перавесці дух, не марудзьце, а адразу ж пачынайце падшукваць сабе працу з нармальным заробкам, можа атрымацца так, што працаваць даведзецца ў некалькіх месцах. Аб ступені дастатковасці заробку з пункту гледжання падтрымання хаця б мінімальнага ўзроўню жыцця казаць складана. Тым не менш, зыходзьце з таго, што вам патрэбен такі заробак, які дазволіць вам здымаць ўласнае жыллё і наладзіць бытавую інфраструктуру (Інтэрнэт, харчаванне, тэлефонную сувязь, рацыянальны запас сродкаў ўжытку і іншае).

Не магу сказаць, што ў Маскве, ды і наогул па Расіі працы няма як такой, але і сказаць, што яе дастаткова, будзе няправіль-

*Пра гісторыю падзей, якія вымусілі мяне пакінуць родную старонку, я пісаў раней, таму шмат хто пра гэта ўжо ведае. У працягу свайго апавядання аб палітэміграцыі я спыняюся на практычных парадах і ў разважваю адносна майго эмігранцкага жыцця ў Расіі. Маё нелегальнае знаходжанне ў дадзенай краіне, на жаль, усё яшчэ працягваецца. Думаю падрабязна спыняцца на прычынах, ўтрымліваючых мяне тут, не мае сэнсу, яны і так зразумелыя. Праўда, адзначу, што знаходжанне на чужыне і маё вяртанне да родных мясцін будзе зацяжым, бо вяртанне на Радзіму для чалавека, чый ад'езд з краіны звязаны з палітычнай падаплёкай і пераследам з боку спецслужбаў, можа адбыцца ў двух выпадках. Гэта альбо праз турму, альбо праз сацыяльную рэвалюцыю. Хацелася б, вядома, каб лёс звязаў з апошнім, абыходзячы першы. Абодва адрэзка, выпадкова, вылічаюцца гадамі.*

*Быць гатовым пераадолець межы, душыцца ў засценках.*

Трэба разумець, што да таго моманту, пакуль не будзе сур'ёзнай падтрымкі масавага народнага руху, які выказвае нашыя ідэі і дзеючага ў адпаведнасці з анархісцкай барацьбой, актывістам выхадцам з нешматлікіх колаў супраціву на шляху да рэвалюцыі прыйдзецца перыядычна разменьваць сваё жыццё. Жыццё супраціўлення можа чаргавацца як з турмой, так і з эміграцыяй, вымушаным ці свядомым сыходам у падполле. Усе гэтыя меры (сыход у падполле, палітэміграцыя) і акалічнасці (пасадка вас у турму) пазбаўляюць анархістаў шэрагу свабод, што акрэслены дзяржаўнай уладай, якімі актывісты могуць карыстацца і якія можна ўжываць у нашай рэвалюцыйнай барацьбе. Адпаведна, пры такіх вострых раскладах звычайна (да моманту, пакуль вы не патрапілі пад прыцэл спецслужбаў) нам, актывістам, камбінацыя штодзённага жыцця з рэвалюцыйнай дзейнасцю прымае іншыя формы і патрабуе пераўтварэння нашых дзеянняў і ладу жыцця ў адпаведнасці з нелегальным становішчам.

Калі анарха-рэвалюцыянер трапляе ў вышэй згаданага сітуацыі, за ім па-ранейшаму застаюцца ўсё тыя ж немалаважныя

ў нашай барацьбе задачы: выжываць і ісці, нягледзячы на ўсе нягоды, як мага больш упэўнена і плённа па рэвалюцыйнай сцежы. Нават у эміграцыі, ды і ў турме (пра гэта сведчаць нашыя папличнікі, якія зараз за кратамі), можна атрымаць як для сябе асабіста, так і для ўсяго руху мноства карысных навыкаў. Калі жыццё не заканчваецца, значыць, сэрца рэвалюцыянера працягвае біцца і ён здольны яшчэ прынесці карысць справе вызвалення. Таму галоўнае — не бянтэжыцца і не сыходзіць у сябе, не дазваляйце адчаю адолець вас на такіх вось віражах, думайце аб светлым анархічным будучым. З часам пераадольваючы складанасці, вы самі заўважыце ў сабе характэрныя змены, замацуеце свой баявы дух і яшчэ цвярдзей будзеце стаць за ідэю.

Адносна турмы я не бяруся разважаць, а вось пра палітэміграцыю я і спрабую вам распавесці ў найбольш падрабязнай форме. Так што апісанае ніжэй тычыцца менавіта палітэміграцыі і з'яўляецца адлюстраваннем тых рэалій, з якімі мне асабіста давялося сутыкнуцца. Верагоднасць падабенства сітуацый, якія падпільноўваюць ўсіх тых, каму, быць можа, давядзецца пакінуць краіну і выехаць у Расію, як давялося зрабіць гэта мне, — цалкам дапушчальная. Але крокі і дзеянні, якія здзяйсняюцца палітэмігрантам ў незнаёмай дзяржаве, заўсёды залежаць ад выпадку, які, на жаль, не заўсёды можна загадзя прадбачыць. Я, вядома ж, паспрабую даць найбольш грунтоўныя парады па пераадоленні разнастайных цяжкасцяў, якія могуць тут з вамі здарыцца, аднак, паўтаруся, усё можа скласціся па-іншаму.

Справы на чужыне могуць рухацца як з лёгкасцю, так і з цяжкасцю, зрэшты, такая зменнасць ўласціва і ў штодзённым, так бы мовіць, легальным жыцці. Адрозненне ў тым, што такіх прадыхаў ў жыцці палітэмігранта будзе менш, таму што ты знаходзішся ўвесь час у маральным напружанні. Гэта рэалія, і да гэтага рытму авыкаеш. У эміграцыі прыходзіцца здзяйсняць досыць шмат манеўраў, каб здабыць неабходныя сродкі да

раговымі грамадзянамі, можна смела сказаць, што «ў гэтай краіне» для вас — усё пішы прапала.

З працай тут у вас таксама больш варыянтаў вымалёўваецца. Усё гэта гаворыць аб тым, што для пражывання сталічнае асяроддзе будзе шмат у чым пераважней за малыя мястэчкі ў плане таго, што тут вы хутчэй зможаце мабілізавацца на звыклы жыццёвы лад.

Тым не менш, варта ўлічваць, што сталіца — гэта горад, у якім, каб абжыцца, вам спатрэбяцца немалыя грашовыя сродкі, а каб іх мець, неабходна працаўладкавацца так, каб быў пастаянны заробак. Як кажуць мясцовыя работнікі: *Масква адной рукой дае, а дзвюма забірае!*

Усе мы, анархісты, ведаем, што матэрыяльны свет не прызначаны для шчасця, але, тым не менш, у тых умовах і часе, у якіх мы жывем, нам часам проста не абысціся без грашовых сродкаў. Цэны на арэнду кватэр у Маскве вельмі вялікія, і гэта не дзіўна, паколькі ў Маскве рынак арэнды жылля татальна манапалізаваны агенцтвамі нерухомасці. Грамадскі транспарт і іншыя растраты на перамяшчэнні па горадзе таксама істотна адрозніваюцца ад правінцыйных. Адсюль выснова: дзень, пражыты ў Маскве, будзе вам каштаваць некалькі даражэй дня, пражытага на перыферыі мегаполіса.

Дзе б вы ні былі, вы заўсёды знойдзеце тое, што вам неабходна для больш-менш добрага і бяспечнага існавання. Вядома, гарадское наваколле вам ладна пашатне нервы, перш чым вы пачнеце пажынаць плён ад уласнага старання. Але ж мне не прывыкаць, як-ніяк у Расею я заехаў з грунтоўным жыццёвым вопытам. Мне досыць звыклы ўклад жыцця, як у буйных гарадах, так і «пажытухі» у правінцыі, сельскай мясцовасці. Таму нейкіх ярка выяўленых адрозненняў ў асаблівасцях гэтых насяленых пунктаў паміж Беларусю і Расіяй мною практычна не адзначана. Адзінае, што карэктна гэтую звыкласць ў розных населеных пунктах, вядома ж, — нелегальны статус знаходжання. Але гэта не што іншае, як проста часовая нязручнасць, і гораду

Я ўжо досыць распісаў пра тое, як рыхтаваць сябе да эміграцыі знутры. Далей вяртаюся ўласна да таго, з чаго і пачаў. *Як жа пераследуемаму дзяржавай актывісту добра ўладкавацца, пачаць спакойна жыць, адначасова ратуючыся і хаваючыся ад пераследу ў іншай краіне?* У маім выпадку гэта РФ. Пачну з выбару месца. У многіх, напэўна, ўзнікае пытанне, дзе лепш жыць нелегалу (дакладней, дзе прасцей захавацца ад усевідущага вока вялікага брата): у вялікіх гарадах ці ў невялікіх населеных пунктах. Хавацца ў прынцыпе можна ўсюды, але трэба быць гатовым да таго, што розныя абставіны могуць патрабаваць ад вас перамяшчання з буйных населеных пунктаў у маленькія ды назад ці наадварот. Гэта залежыць ад таго, якога роду працу вы сабе знойдзеце, дзе зможаце зняць жыллё, ну, і ад шматлікіх іншых абставін. Не кажучы пра тое, што шукаючыя вас спецслужбы могуць у любы момант наступаць вам на пяткі, і тады прыйдзеца рэціравацца куды-небудзь далей ад таго месца і таго асяроддзя пражывання, праз якое на вас могуць выйсці.

Разбярु асаблівасці пражывання, на якія варта звярнуць увагу ў буйным горадзе, такім як Масква ды яе прыгарады.

Ведайце, расійскія гарады, ці то сталіца, ці то сярэдняразвітая правінцыя, не дасць палітэмігранту памерці ад голаду. Абжываючыся і ўладкоўваючыся, заўсёды сустракаеш шмат цікавых і спагадлівых людзей, гатовых аказаць тую ці іншую дапамогу. А гэта вельмі значна для нелегала, бо для нармальнай стабілізацыі па-за дзяржаўным кантролем вам проста неабходна падтрымка працоўнага народа — шараговых грамадзян. Паверце — правэрана!

У сталіцы зазвычай жыццё бурліць, насельніцтва велізарнае, а гэта шырокае поле для знаёмстваў з шараговымі грамадзянамі, якімі палітэмігранту абавязкова трэба заручыцца. Хоць ўзровень існуючай узаемадапамогі паміж простымі людзьмі зараз дастаткова нізкі і не ахоплівае ўсіх спектраў жыццядзейнасці, якія дазваляць нам здабыць цвёрдую глебу пад нагамі, магу сказаць, што ўвогуле пры адсутнасці ўзаемасувязяў з ша-

існавання, знайсці жыллё і іншае. Кожны крок прадумваецца, перш чым ён робіцца. Зносіны з мясцовым насельніцтвам таксама будуюцца з асцярогай. Гэта ўсё вельмі вымотвае і патрабуе ад вас пераадолення сур'ёзных псіхалагічных перагрузак. Асабліва складана даюцца першыя дні. Часам даводзіцца спадзявацца толькі на прынцып «як картка ляжа» ды на нейкі ўдалы збег абставінаў.

Перш-наперш, каб прыжыцца ў незнаёмым месцы, неабходна будзе адаптавацца і зразумець, як уладкаваны побыт і сацыяльнае асяроддзе ў нязвыклым вам дагэтуль месцы, а ўжо пасля па магчымасці пераключацца на больш-менш паўнаўвартасную сацыяльна-арыентаваную жыццядзейнасць. Можна некалькі месяцаў толькі ўладкоўвацца і прывыкаць да новага ўкладу, затое пасля, як з'явіцца вольны ад працы і жыллёвых пыкут час, яго можна будзе выкарыстоўваць з карысцю для сябе і свайго здароўя. Праўда, перамяшчаючыся з месца на месца, калі, напрыклад, з'явілася вострая неабходнасць у пераездзе на іншую кватэру, што даволі часта адбывалася са мной у першы год, тады да працэсу адаптацыі і ацэнкі сацыяльна бытавога асяроддзя даводзіцца вяртацца ізноў. Але бедаваць не варта. Вы ўсё роўна рана ці позна зможаце добра ўладкавацца. Пасля чаго, акрамя як зарабляння валюты на пражытак, можна будзе спакойна ўдасканалваць свае разумовыя здольнасці, умацоўваць свой фізічны стан і развіваць маральна-валявыя якасці ў сабе.

Займаючыся уласным самаўдасканаленнем і працуючы над унутраным ростам, вы працягваеце ўмацоўваць свой актывісцкі патэнцыял, які апасля вы зможаце прымяніць у сацыяльнай барацьбе — заўсёды памятайце пра гэта.

У пераадоленні псіхалагічных перагрузак у эміграцыі вялікае значэнне мае наяўнасць матывацый, якіх, бадай, у самым пачатку мне і не ставала. Дзякуй таварышу Ігару Аліневічу за аказаную мне маральную падтрымку ў перыяд нашага сумеснага знаходжання ў Расіі. Калі б я апынуўся сам і без па-

дрыхтоўкі ў такім бяготным становішчы мне, напэўна, было б складаней адаптавацца і аператыўна вырашаць пастаўленыя задачы. Рэвалюцыйная салідарнасць, чаго ўжо тут дадаць. Вядома, пасля аблавы на нас ў адным з раёнаў Масквы, якая скончылася затрыманнем Ігара, мне прыйшлося працягнуць інтэгравацца ў расійскае грамадства ўжо самому. Але да гэтага моманту сукупнасць таварыскіх напутстваў і саветаў ад Ігара і атрымання нейкага досведу ў выбудуванні камунікацыйнага асяроддзя аказалі немалаважную ролю і сталі добрым зачынам для таго, каб я мог цяпер больш-менш бяспечна ўладкавацца і напісаць гэты тэкст.

Для сябе я, напрыклад, пасля выпрацаваў такую абарону ад псіхалагічных перагрузак (стрэсаў), якая заключаецца ў гэткай ўнутранай ўсталёўцы, што адлюстроўвае пэўную ідэю на засваенне новых гістарычных з’яў. У мяне гэта выяўляецца наступным чынам: апынуўшыся ў цісках рэпрэсіўнага рэжыму (варта адрозніваць ад рабалепскага палажэння), вы рана ці позна ўсё роўна пачнеце зноў ўключацца ў рух, і гэта ваша вяртанне, мабыць, ужо будзе адбывацца ў моманты самых гарачых рэвалюцыйных перыпетый і баталій — *варта заўсёды лавіць сябе на гэтай думцы*. Моцныя, адданыя справе і не зламаныя пад прыгнётам таварышы ўсяляюць упэўненасць астатнім грамадзянам, якія ідуць па шляху вызвалення ад дзяржаўнага тэрору. *Таму неабходна быць такім і імкнуцца да гэтага*.

Адзначаю яшчэ адзін немалаважны фактар, які палягае ў тым, каб актывісты анархісцкага руху, пакуль не грымнуў гром, загадзя ўмацоўвалі ў сабе так званую псіхалагічную структуру асобы, якая вызначае спосабы ўспрымання рэвалюцыйнай барацьбы. Так бы мовіць, каб уступаючы і маючы намер папоўніць шэрагі супраціву, усе былі загадзя гатовыя да разнастайных акалічнасцей. Гэта надасць вам дынамічнасці і не дазволіць замарудзіцца ў стрэсавай сітуацыі. Актывіст пры добрай псіхалагічнай падрыхтоўцы зможа своечасова процідзейнічаць набегам рэпрэсіўных органаў, хутка схваць / знішчыць па меры

# Будні адважных: асаблівасці пражывання



Насычаная роскашшу ад усяго скрадзенага ў працоўнага народа і іх сем'яў, ўлада жыве прыпяваючы, а нас ні ў што не ставіць. Кінець погляд на «Справу анархістаў» і ацаніце сітуацыю з уласнага пункту гледжання, каб зразумець, што мы, анархісты, будучы выхадцамі з народу, паўсталі супраць зажраўшайся і бессаромнай эліты ўладароў і хочам пакончыць з гэтай сістэмай, катуючай нашых бацькоў, прыгнячаючай нас, маладых.

Мне ўжо даўно стала зразумела, што сістэма заўсёды б'е са спіны, ніколі ў твар. Пазбавіўшы чалавека чагосьці, яна змушае азірацца за спіну, тым самым не дазваляючы глядзець наперад — гэта яе падступнасць. Калі чалавек глядзіць наперад, яна яго варожыць усякай «мішурой» з нарабаванага і прысвоенага набытку чалавецтва — гэта яе спрыт. Не вядзіцеся на гэта і не — ідзіце толькі наперад і, нягледзячы ні на што, адточвайце ў сабе вернасць і адданасць ідэалу справядлівага грамадства. Кіруйцеся па жыцці прынцыпам: не верыць, не баяцца і не прасіць у ўлады! Займіце рашучасці ў тых анархістаў, якія смела пайшлі наперадзе сацыяльнай барацьбы і не схілілі галовы перад эксплуатаатарамі і тыранамі. Умацоўвайце шэрагі антыдзяржаўнага супраціву. Бо калі мы адзіныя, мы непераможныя!

*Зіма 2013 года*

неабходнасці ўсю наяўную ў сябе канфідэнцыйную і важную інфармацыю, тым самым захаваўшы ад яе траплення ў рукі агентуры. Ну і, вядома ж, у выпадку выезду з краіны ваш ўпэўнены стан палегчыць ваш далейшы шлях. Калі ў вас сфарміравана дакладная і моцная рэвалюцыйная самасвядомасць, то ўсякія ўмовы нелегальнага жыцця, турэмнага зняволення і іншых выпрабаванняў не змогуць зламіць вас.

Напрыклад, калі вашых паплечнікаў бяруць гуртам (разбіраю на прыкладзе тых восеньскіх падзей у 2010 г.) і трымаюць у ІЧУ доўгі час, пасля пераводзяць у СІЗА, вакол пануе інфармацыйная блакада. У гэты ж момант льецца дэзінфармацыя нават з боку здавалася б блізкага анархістам медыя-праекту Індымедыі, а другі, найбольш адэкватны рупар анарха-руху, якім можна лічыць «Рэвалюцыйнае дзеянне», чамусьці маўчыць. Спецслужбы працягваюць наведвацца да актывістаў, выдзіраюць іх з жылля, праводзяцца ператрусы з мэтай атрымання для следства кампраметуючых анархістаў матэрыялаў, да ўсяго гэтага ідзе вываз застаўшыхся на волі актывістаў на допыты. У анарха-руху пануе паніка. Паддаўшыся паніцы, непадрыхтаваныя актывісты ў выніку папросту дораць рэпрэсіўным органам шэраг сакрэтных матэрыялаў (відэаматэрыялы і фотаздымкі, пачынаючы ад пратэстных акцый, заканчваючы знятымі культурнымі мерапрыемствамі, якія былі з лёгкасцю канфіскаваныя ў тых, у каго быў час на тое, каб ад гэтага ўсяго пазбавіцца). Асобныя індывіды, такія як Захар Канафальскі, Юнес Акдзіф, Яўген Сілівончык і яшчэ шэраг распусціўшых свае раты, паддаліся вярбоўцы з боку агентуры і дапамаглі ім накруціць абвінавачванні супраць тых, хто быў за кратамі.

Каб не пасці перад рэпрэсіўнай сістэмай на калені, ў тых, хто здрадзіўшы, распявёў чэкістам пра нашыя агульныя справы, відавочна не хапіла маральна-валявых якасцяў і ўсё той жа наяўнасці матывацый. Таму кожнаму свядомаму рэвалюцыйнеру-супраціўленцу неабходна валодаць такімі якасцямі як дысцыплінаванасць, самакантроль, ўстойлівасць да нерво-

ва-псіхалагічных перагрузаў. Усё гэта ў процівагу расхлябанасці і несур'ёзнасці ў падыходах да барацьбы. Удзельнікамі нашай супольнасці, прабіваючыміся з-пад нетраў дзяржаўнай сістэмы, павінны быць моцныя характарам і духам людзі. Без гэтых якасцяў у анархісцкім руху нельга чаго і рабіць!

Кожны актывіст, які ступае на шлях барацьбы, павінен мець дакладнае ўяўленне пра тое, што, калі ты анархіст, то гэта значыць, што твае палітычныя погляды радыкальна розыходзяцца з тымі поглядамі, што замацаваны ўладай і пануюць ў краіне твайго пражывання, і гэта таксама значыць, што рана ці позна ты можаш зазнаць ганенні, пераслед і рэпрэсіі з боку дзяржавы. Ну, а калі ты яшчэ жывеш у краіне, якой кіруе на працягу амаль дваццаці год аўтарытарны лідэр, адной тваёй нязгоды з дзяржаўнай лініяй будзе дастаткова, каб трапіць у турму ці аказацца пад пільным кантролем сілавікоў.

*Грамадская раз'яднанасць ды абыякавасць да працоўнага люду — гібельна для народнай свабоды.*

Што датычыцца ўсіх астатніх, хто, быць можа, не ладзіць з анархісцкай тэорыяй, але знаходзіць у сабе смеласць ісці заўсёды супраць рабалепскага і эксплуатацыйскага рэжыму, ім неабходна разумець, што народ, які пераадольвае шляхам актыўнага супраціву незлічоныя цяжкасці, што насаджае капіталізм, будзе рэпрэсаваны любым кіруючым рэжымам. Сёння нас эксплуатаюць і рэпрэсуюць «лукашысты», заўтра на іх месца могуць прыйсці іншыя злодзеі ды тыраны.

Адзначаю гэта выпадкова, для таго, каб тыя грамадзяне, што працяты спачуваннем да чалавечых бедаў, а таксама тыя, хто не прывык згаджацца ды быць лаяльным да злачынстваў кіруючых улад, да тых грамадзян, што ніколі не адмаўляюцца ад ўзаемапавагі і салідарнасці паміж людзьмі дзеля нейкіх карыслівых мэтай — трымаліся заўсёды разам і аказвалі адзін аднаму падтрымку. Тое, што выпала на нашу долю, асэнсавалі, мабыць, толькі нашыя сем'і ды паплечнікі па барацьбе. Хоць,

здавалася б, што «Справа анархістаў», па якой на нас і нашыя сем'і быў аказаны дзяржаўны прэсінг, павінна была стаць трывожным сігналам для ўсяго грамадства.

Так ужо склалася, што ў нашай краіне (ды і ўсюды, дзе кіраванне над грамадствам ажыццяўляе дзяржаўна-капіталістычная сістэма) многіх грамадзян акутвае і чакае шэраг разнастайных непрыемнасцей і нягод. Тут справа часу, хто не паступіўся сумленнем, той ужо вораг дзяржавы, і яго ўжо сціскае цяжкая рука «псеўдаправасуддзя». Сёння вязнямі і палітэмігрантамі аказаліся некалькі анархістаў, а заўтра гэта можа закрануць ўсіх астатніх, хто не будзе пакорліва маўчаць.

Дзікунства ды дзёрзкасць сённяшняга становішча ў краіне не змогуць прыняць цывілізаваную форму, пакуль улада вядзе сваю ганебную палітыку. *Пераадольваць і супраціўляцца гэтаму трэба арганізавана.* Пры збегу непрыемных абставін, калі ўлады камячучь нашыя правы на годнае жыццё, даводзяць да адчаю працоўных, рэпрэсуюць і праводзяць іншыя антынародныя меры, у такіх выпадках народу неабходна кіравацца рэвалюцыйнай салідарнасцю з тымі, каго тэрарызуе дзяржаўная сістэма.

Але пакуль адзінства народа з нашай барацьбой не адбываецца, нам, анархістам, якіх пераследуюць за перакананні і караюць турэмнымі тэрмінамі, даводзіцца адпісваць дадзеныя тырады, каб хоць неяк прыцягнуць увагу і абудзіць тым самым рэвалюцыйную свядомасць сярод грамадзян, каб хутчэй вярнуцца да роднага парога і зладзіць самастойна нашае жыццё згодна з маральнымі ды справядлівымі нормаўмі. Спачування і драматызавання нашай сітуацыі, як піша зняволены анархіст Ігар Аліневіч, нам не трэба, і я з ім цалкам у гэтым салідарны. Нам хочацца аднаго — каб народ даведаўся і ўбачыў у нашым актывісцкім дзеянні сваю уласнаю барацьбу. І ў рэшце рэшт пакончыў са сваёй зыбкай перакананасцю ў тым, што моцная рука ўлады здольная гуманна размяркоўваць жыццё грамадзян. Менавіта размяркоўваць, таму што яна ўлада — ўласціва над лёсамі кожнага з нас.